

ကို ကြည့်ရှုတော်မူ၍ ထိုခဏအားလျောက်ပတ်စွာ တရားဟော
တော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ (သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်၊ ၄-အဋ္ဌကဝဂ်၊
၆-ခုမြောက်) ဇရာသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ (ထိုဇရာ
သုတ်ကို သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော် ပိဋကတ်မြန်မာပြန်မှ ကြည့်ရှု
မှတ်သားကုန်ရာ၏)။

ထိုဇရာသုတ် ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ ရှစ်သောင်းလေး
ထောင်သော သတ္တဝါတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်
တမ်းဝင်ကြလေကုန်၏။

ဤကား သာဓကေတပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံအကြောင်းတည်း။

(မိတ္တုဗ္ဗိမည်သော) ဝိဒူဠုဘမင်းအကြောင်း

(၁) သာဝတ္တိပြည်ရှင် မဟာကောသလ ဘုရင်မင်းမြတ်၏
သား ပသေနဒိမင်းသား၊ (၂) ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝိမင်းသား
ဖြစ်သော မဟာလိလိစ္ဆဝိမင်းသား၊ (၃) ကုသိနာရုံပြည် မလ္လ-
မင်း၏ သားဖြစ်သော ဗန္ဓုလမင်းသား - ဤသုံးဦးသောမင်းသား
တို့သည် ဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီး၏ အထံ၌ အတတ်ပညာ
သင်ယူရန် တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ သွားကြ၍ မြို့၏ပြင်ပ စရပ်တခု၌
တွေ့ဆုံမိကြ၍ အချင်းချင်း တယောက်သည် တယောက်၏
လာခဲ့သောအကြောင်းကို၎င်း၊ အမျိုးအနွယ်ကို၎င်း၊ အမည်ကို၎င်း
မေးမြန်းကြပြီးလျှင် မေတ္တာနှီးရင်း သူငယ်ချင်းဖြစ်ကြလျက် အတူ
တကွ ဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီးထံသို့ ချဉ်းကပ်ကြကာ အတတ်
ပညာကို သင်ကြကုန်သည်ရှိသော် မကြာမြင့်မီပင် ပညာတတ်
မြောက်ကြ၍ ဆရာကြီးကို ပန်ကြားကြပြီး အတူတကွပင် တက္က-
သိုလ်ပြည်မှ ထွက်ခဲ့ကြ၍ မိမိတို့၏ တိုင်းပြည်တို့သို့ ပြန်သွား
ကြလေ၏။

ထိုမင်းသား သုံးဦးတို့အနက် ပသေနဒိမင်းသားသည် ဗ-
ခမည်းတော် မဟာကောသလမင်းအား မိမိအတတ်ကို ပြ၍
ခမည်းတော်မင်းတရားက အလွန်နှစ်လိုအားရဖြစ်ရှိကာ မင်း

အဖြစ်၌ အဘိသိက်အမြောက်ခံရကာ သာဝတ္ထိပြည်ရှင် ဘုရင် ပသေနဒီကောသလမင်း ဖြစ်လာလေသည်။

မဟာလိမင်းသားသည် လိစ္ဆဝိမင်းတို့အား မိမိအတတ်ကို ပြသည်ရှိသော် ကြီးစွာသောလုံ့လဖြင့် အတတ်ပညာကို ပြသည် ဖြစ်၍ ထိုမဟာလိမင်းသား၏ မျက်လုံးနှစ်ဖက်တို့ ကွဲပျက်၍သွား လေကုန်သည်။ လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် “ဩ...ငါတို့၏ဆရာ မဟာ- လိမင်းသားသည် မျက်စိနှစ်ဖက် ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်ရှာလေပြီ၊ ထိုမဟာလိမင်းသားကို ငါတို့သည် စွန့်ပစ်၍မထားကြပဲ ပြုစု လုပ်ကျွေးကြကုန်အံ့”ဟု တညီတညွတ်တည်း တိုင်ပင်ပြောဆို ကြကာ အခွန်တသိန်း တသိန်းကောက်ခံရရှိသော တံခါးတခုကို အပိုင်စား ပေးကြလေ၏။ မဟာလိမင်းသားသည် ထိုတံခါးကို အမှီပြု၍ လိစ္ဆဝိမင်းသား ငါးရာတို့ကို အတတ်ပညာ သင်ကြား ပြသလျက် နေထိုင်လေ၏။

ဗန္ဓုလမင်းသားသည် မလ္လမင်းများက အလယ်၌ (ဗန္ဓုလ မင်းသားမသိရအောင်) သံချောင်းကိုထည့်၍ ဝါးအလုံး (၆၀) ခြောက်ဆယ်လျှင် ဝါးတစည်း တစည်း ပြုလုပ်ကြကာ ထိုဝါး အစည်းပေါင်း (၆၀) ခြောက်ဆယ်တို့ကို စိုက်ထောင်ထားပြီး လျှင် “ချစ်သား...သင်ကား ဤဝါးအစည်း ခြောက်ဆယ်တို့ကို ခုတ်ဖြတ်လော့”ဟု ပညာကို စမ်းသပ်သောအားဖြင့် ပြောကြား အပ်သည်ရှိသော် ကောင်းကင်သို့ အတောင် (၈၀) ရှစ်ဆယ်မြင့် အောင်ခုန်ပျံ၍ သန်လျက်ဖြင့် ထိုဝါးအစည်း (၆၀) ခြောက်ဆယ် တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ခုတ်ဖြတ်လေ၏။ ဗန္ဓုလမင်းသားသည် နောက်ဆုံးဝါးစည်း၌ ပါရှိသောသံချောင်း၏ (ကိရိ-ဟူသော) အသံကို ကြားရ၍ “ဤအသံသည် အဘယ်နည်း”ဟု မေးမြန်း၍ ဝါးအစည်း (၆၀) ခြောက်ဆယ်လုံးမှာပင် အတွင်းက မသိ ရအောင် သံချောင်းများ ထည့်ထားကြောင်း သိရှိရလျှင် သန်လျက်ကို စွန့်ပစ်ကာ ငိုကြွေးလျက် “ဤမျှ များပြားလှစွာသော ငါ၏ဆွေမျိုး မိတ်သဟာတို့အနက် တဦးတယောက်မျှလည်း ချစ်ခင်ရင်းနှီးသောမိတ်ရှိကာ ဤအကြောင်းကို မပြောကြားလှာ

ချေအကယ်၍များစောစီးကကြိုတင် ဤအကြောင်းကို ငါသိရလျှင် သံချောင်း၏အသံကို မဖြစ်ပေါ်စေပင် ဖြတ်တောက်နိုင်လေရာ၏”ဟု ပြောဆိုပြီးလျှင် မိခင်ဖခင် ကျေးဇူးရှင်တို့အား “အကျွန်ုပ်သည် ဤမလ္လမင်းအားလုံးတို့ကိုသတ်၍ မင်းပြုပေအံ့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ မယ်တော်ခမည်းတော်တို့က “ချစ်သား... ဤ အလှည့်ကျအားဖြင့် မင်းပြုခြင်းမည်သည် မလ္လမင်းတို့၏ ရာဇဝင်အစဉ်အဆက်မှ ဆင်းသက်လာသော အစီအစဉ် ဖြစ်ပေသည်။ ဤယခု ချစ်သားကြံစည်သည့်အတိုင်း ပြုလုပ်ရန်အခွင့်မရနိုင်”ဟူ၍ အမျိုးမျိုးမြစ်တား ပြောကြားကြလေသော် ဗန္ဓုလမင်းသားသည် “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သားတော်၏သူငယ်ချင်း ပသေနဒိ ကောသလမင်းအထံသို့ သွားပေတော့အံ့”ဟု ပြောဆို၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားရောက်နေထိုင်လေ၏။

ပသေနဒိကောသလမင်းသည် ဗန္ဓုလမင်းသား မိမိပြည်သို့ လာရောက်ကြောင်းကို ကြားသိရ၍ ခရီးဦး ကြိုဆိုမှု ပြုပြီးလျှင် ကြီးစွာသောပူဇော်သက္ကာရ အခမ်းအနားဖြင့် ဗန္ဓုလမင်းသားကို မြို့တွင်းသို့ သွင်းဆောင်ခဲ့၍ စစ်သေနာပတိအရာ၌ ခန့်ထားလေ၏။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို အခေါ်လွှတ်၍ သာဝတ္ထိပြည်၌ပင် နေထိုင်ကြစေလေ၏။ ။ ဤကား ကောသလမင်းသား၊ မဟာလိလိစ္ဆဝိမင်းသား၊ ဗန္ဓုလမလ္လမင်းသား သုံးဦးတို့၏အကြောင်းတည်း။

ပသေနဒိကောသလမင်းကြီး သာသနာတော်နှင့် အကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးရန်စီမံခြင်း

တနေ့သ၌ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် ရွှေနန်းပြာသာဒ်ထက်၌ ရပ်လျက် မြို့တွင်းလမ်းကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရှုလတ်သော် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏အိမ်၊ စူဠအနာထပိဏ် သူဌေး၏ အိမ်၊ ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီး၏အိမ်၊ သုပ္ပဝါသာသူဌေးကတော်၏ အိမ်တို့သို့ နိစ္စဗန်ဆွမ်းအလို့ငှါ ကြွတော်မူကြသည့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ရဟန်းတို့ကို မြင်ရ၍ မင်းချင်းတို့ကို “အရှင်မြတ်တို့သည် အဘယ်အရပ်သို့ ကြွသွားတော်မူကြမည်နည်း” ဟု မေး၍

မင်းချင်းတို့က“အရှင်မင်းကြီး...အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ အိမ်၌ အမြန်စွာပစ်ဆွမ်း၊ စာရေးတံဆွမ်း၊ သူနာဆွမ်း-စသည်အလို့ငှါ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ရဟန်းတော်ပေါင်း (၂၀၀၀) ပါးရေနှစ်ထောင်တို့ ကြွတော်မူကြပါသည်။ စူဠအနာထပိဏ်သူဌေး၏ အိမ်၌ ရဟန်းတော်ပေါင်း (၅၀၀) ပါးရေ ငါးရာတို့ ကြွတော်မူကြပါသည်။ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး အိမ်သို့လည်း ထိုအတူပင် ငါးရာ၊ သုပ္ပဝါသာ သူဌေးကတော်၏အိမ်သို့လည်း ထိုအတူပင် ရဟန်းတော်ပေါင်း (၅၀၀) ပါးရေ ငါးရာတို့ ကြွတော်မူကြပါသည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေသော် မင်းကြီးသည် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ရဟန်းသံဃာကို ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေးလိုသဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းတော်ပေါင်း (၁၀၀၀) ပါးရေ တထောင်နှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပင့်ဖိတ်၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သာဟတ္ထိကမြောက်အလှူဒါနပေးလှူပြီးလျှင် ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး၍ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... အရှင်မြတ်ဘုရားတို့သည် ရဟန်းငါးရာနှင့် အတူတကွ အမြဲမပြတ် တပည့်တော်၏ ဆွမ်းကို အလှူခံတော်မူကြပါ ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါမြတ်စွာဘုရားရှင်က “မြတ်သောမင်းကြီး... ဘုရားရှင်တို့မည်သည် တနေရာတည်း၌ အမြဲမပြတ် ဆွမ်းကို ခံယူကြရိုးမရှိကုန်၊ လူအပေါင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ကြွလာတော်မူခြင်းကို တောင့်တကြကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေသော် မင်းကြီးသည် “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရဟန်းငါးရာနှင့်တကွ နိဗ္ဗဒ္ဓရဟန်းတပါးကိုမူ စေလွှတ်တော်မူပါဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်အား တာဝန်ပေးအပ်တော်မူ၏။

မင်းကြီးသည် “ရဟန်းသံဃာများ ကြွလာလတ်သော် သပိတ်ကို ဆီးကြိုယူငင်ကြ၍ ဤမည်ဤမည်သောသူများက ပြုစုလုပ်ကျွေးကြရမည်” ဟု စီမံခန့်ခွဲမှု မပြုပဲ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မိမိကိုယ်တိုင်ပင်

ပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးနောက် ရှစ်ရက်မြောက်နေ့၌ မင်းမှုကိစ္စ အဝဝ၌ စိတ်ပြန်လွင့်နေရကား သံဃာတော်များကို ဆွမ်းလုပ်ကျွေးရန် မေ့လျော့၍ နေလေ၏။

မင်း၏ နန်းတော်၌မည်သည် စေခိုင်းမှုမပြုအပ်ကုန်လျှင် နေရာများခင်းကျင်း၍ ရဟန်းတို့ကို ထိုင်နေစေလျက် ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းငှါ အခွင့်မရကြကုန်၊ (သို့ရကား တဦးတယောက်မျှ ရဟန်းတို့ကို အလေးဂရုပြုကာ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးမှု မပြုကြချေ)။ များစွာသော ရဟန်းတို့သည် “ငါတို့ ဤနေရာ၌ မရပ်တည်နိုင်ကြကုန်” ဟု ကြံစည်ကြကာ ဖဲသွားကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် နောက်တနေ့လည်း မေ့မြဲမေ့၍ နေလေ၏။ ထိုနောက်တနေ့၌လည်း ထိုနည်းအတူပင် များစွာသော ရဟန်းတို့သည် ဖဲသွားကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် တတိယနေ့၌လည်း မေ့မြဲမေ့၍ နေလေ၏။ ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မှတပါး ကြွင်းကျန်သော ရဟန်းအားလုံးတို့ ဖဲသွားကြလေသည်။ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ် တပါးသာ ကျန်ရှိနေရစ်လေသည်။

ဘုန်းရှင်ကံရှင် သူတော်စင်တို့မည်သည် အကြောင်းကြောင်းကိုထောက်မြော်၍ နေတော်မူလေ့ရှိကုန်၏။ ဒါယကာဒါယိကာမတို့၏ သဒ္ဓါတရားကို စောင့်ရှောက်တော်မူလေ့ရှိကုန်၏။ ဆက်ဦးအံ့—မြတ်စွာဘုရား၏ (၁) အရှင်သာရိပုတ္တရာ (၂) အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်ဟူသော အဂ္ဂသာဝကမထေရ်မြတ်ကြီးနှစ်ပါး (၁) ခေမာထေရီ (၂) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီဟူသော အဂ္ဂသာဝိကာထေရီမကြီးနှစ်ပါး၊ ဥပါသကာဒါယကာတို့အနက် (၁) စိတ္တသူကြွယ် (၂) ဟတ္ထကာဠဝက (မင်းသား) သီတင်းသည် ဟူသော အဂ္ဂဥပါသကာ ဒါယကာနှစ်ဦး၊ ဥပါသိကာ ဒါယိကာမတို့အနက် (၁) ဝေဠုကဏ္ဍကမ္မိသူ နန္ဒမာတာ သူဌေးကတော် (၂) ရှင်မဇ္ဈတ္တရာ ဟူသော အဂ္ဂဥပါသိကာ ဒါယိကာမနှစ်ဦး ဤရှစ်ဦးသောသူတို့ကို အစပြုကာ တေဒဂ်ရာထူးသို့ရောက်တော်မူကြသည့် သာဝကအားလုံးတို့သည် (မြတ်စွာဘုရား

ကို ထောက်စာလျှင်) တစိတ်တဒေသအားဖြင့် ပါရမီ ဆယ်ပါးတို့ကို ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးဖြစ်ကြသောကြောင့် ဘုန်းရှင်ကံရှင် ရှေးဆုတောင်းနှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့ပင် ဖြစ်ကြကုန်၏။ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်လည်း ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးဖြစ်၍ ရှေးဆုတောင်းနှင့် ပြည့်စုံသူ ဘုန်းရှင်ကံရှင်ဖြစ်တော်မူရကား ကိုယ်တော်တိုင်ကပင် အကြောင်းကြောင်းကို ထောက်မြော်၍ နေတော်မူလေ့ ရှိခြင်းကြောင့် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့၏ သဒ္ဓါတရားကို စောင့်ရှောက်တော်မူလျက် တပါးတည်းသာ ချန်၍ နေရစ်တော်မူလေသည်။

ထိုသို့ တပါးတည်းသာ ကျန်ရှိနေရစ်သော အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို နေရာထိုင်ခင်းပေးကာ မင်းချင်းတို့သည် ဆွမ်းပြုစုကြရလေသည်။ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် ရဟန်းတော်များ ဗဲကြွသွားပြီးသောအခါမှ လာရောက်၍ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်များ မူလအတိုင်း တည်ရှိသည်တို့ကို မြင်ရလေလျှင် “အရှင်မြတ်များ မကြွလာကြဘူးလား” ဟု မေး၍ “အရှင်မင်းကြီး.... အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်တပါးတည်းသာ ကြွလာတော်မူပါသည်” ဟု မင်းချင်းတို့ လျှောက်ထားချက်ကို ကြားသိရလေသော် “မချွတ်ပင် ရဟန်းတို့သည် ငါ၏ ဤမျှသော အစာထမင်း ပျက်စီးခြင်းကို ပြုကုန်ဘိ၏” ဟု ရဟန်းတို့အား အမျက်ထွက်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား.... အကျွန်ုပ်သည် ရဟန်းငါးရာတို့အတွက် ဆွမ်းကို စီမံ၍ ထားအပ်ပါသည်။ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ် တပါးတည်းသာလျှင် ကြွလာတော်မူပါသတဲ့။ စီမံထားအပ်သော ဆွမ်းသည် ထိုသို့ စီမံထားသည့်အတိုင်းပင် တည်ရှိနေပါသည်။ ရဟန်း ငါးရာတို့သည် အကျွန်ုပ်၏ နန်းတော်၌ (ပင့်ထားသည်ဟုမျှ) အမှတ်မပြုကြကုန်၊ အကြောင်း အသို့နည်း” ဟု မေးလျှောက်လေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်းတို့၏အပြစ်ကို မိန့်ကြားတော်မမူပဲ “မြတ်သောမင်းကြီး.... ငါဘုရား၏ တပည့်သား

ရဟန်းတို့အဖို့ရာ သင်မင်းကြီးတို့နှင့် အကျွမ်းဝင်မှု၊ ရင်းနှီးမှုမရှိ
 ချေ၊ ထို့ကြောင့် မလာရောက်သည်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု မိန့်တော်
 မူပြီးလျှင် အမျိုးလေးဖြာ ဒါယကာများအိမ်သို့ မချဉ်းကပ်မသွား
 ရောက်သင့်သော အကြောင်းကိုးပါး (နှင့်) ချဉ်းကပ်သွားရောက်
 သင့်သော အကြောင်းကိုးပါးကို အကျယ် ဟောကြားတော်မူလို
 သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းတို့ကို တရားနာခံထား၍ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၊
 နဝကနိပါတ် ၁-ပဌမပဏ္ဍာသက၊ ၂-သီဟနာဒဝဂ်၊ ၇-ခုမြောက်
 ဖြစ်သော) ကုလသုတ္တန်တရားကို ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဟော
 ကြားတော်မူလေ၏။—

ကုလသုတ္တန်တရားတော်

(သွားရောက်ချဉ်းကပ်သင့်သော ဒါယကာအိမ်နှင့်
 မသွားရောက်မချဉ်းကပ်သင့်သော ဒါယကာအိမ်)

ရဟန်းတို့...အင်္ဂါကိုးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဒါယကာ
 တို့ အိမ်သို့ မသွားရောက်ရသေးသော် သွားရောက်ရန်
 မသင့်၊ သွားရောက်ပြီးသော်ကား တိုင်နေရန် မသင့်၊
 အဘယ်ကိုးမျိုးတို့နည်းဟူမူ—

- (၁) မြတ်နိုးသဖြင့် ခရီးဦး မကြိုဆိုကြခြင်း၊
- (၂) မြတ်နိုးသဖြင့် ရှိမခိုးကြခြင်း၊
- (၃) မြတ်နိုးသဖြင့် နေရာတိုင်ခင်းမပေးကြခြင်း၊
- (၄) ထင်ရှားရှိသော လူ့ဖွယ်ဝတ္ထုကို ရဟန်းတို့
အား လျှို့ဝှက်ကြခြင်း၊
- (၅) လူ့ဖွယ်ဝတ္ထုများစွာရှိပါလျက် အနည်းသာ
ပေးလှူကြခြင်း၊
- (၆) မွန်မြတ်သော လူ့ဖွယ်ဝတ္ထုရှိပါလျက် ရှန်
ရင်းကြမ်းတမ်းသော လူ့ဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေး
လှူကြခြင်း၊

- (၇) ရိုသေစွာ မပေးလှပဲ မရိုမသေပေးလှကြခြင်း၊
- (၈) တရားနာရန် ရဟန်းထံသို့ မချဉ်းကပ် မနေထိုင်ကြခြင်း၊
- (၉) ထိုရဟန်း ဟောသောတရားကို ရိုသေစွာ မနာယူကြခြင်း—

ရဟန်းတို့... ဤအင်္ဂါ ကိုးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဒါယကာတို့အိမ်သို့ မသွားရောက်ရသေးသော် သွားရောက်ရန် မသင့်၊ သွားရောက်ပြီးသော်ကား ထိုင်နေရန် မသင့်။

ရဟန်းတို့... အင်္ဂါကိုးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ဒါယကာတို့အိမ်သို့ မသွားရောက်ရသေးသော် သွားရောက်ရန် သင့်၏။ သွားရောက်ပြီးသော်ကား ထိုင်နေရန် သင့်၏။ အဘယ်ကိုးမျိုးတို့နည်းဟူမူ—

- (၁) မြတ်နိုးသဖြင့် ခရီးဦး ကြိုဆိုကြခြင်း၊
- (၂) မြတ်နိုးသဖြင့် ရှိခိုးကြခြင်း၊
- (၃) မြတ်နိုးသဖြင့် နေရာထိုင်ခင်း ပေးကြခြင်း၊
- (၄) ထင်ရှားရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ရဟန်းတို့အား မလျှို့ဝှက်ကြခြင်း၊
- (၅) လှူဖွယ်ဝတ္ထု များစွာရှိသော် များစွာပင် ပေးလှူကြခြင်း၊
- (၆) မွန်မြတ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုရှိသော် ထိုမွန်မြတ်သောလှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူကြခြင်း၊
- (၇) မရိုမသေ မပေးလှပဲ ရိုသေစွာ ပေးလှူကြခြင်း၊
- (၈) တရားနာရန် ရဟန်းထံသို့ ချဉ်းကပ်ထိုင်နေကြခြင်း၊
- (၉) ထိုရဟန်း ဟောသောတရားကို ရိုသေစွာ နာယူကြခြင်း—

ရဟန်းတို့... ဤအင်္ဂါ ကိုးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောဒါယကာ တို့အိမ်သို့ မသွားရောက်ရသေးသော် သွားရောက်ရန် သင့်၏။ သွားရောက်ပြီးသော်ကား တိုင်နေ့ရန် သင့်၏။ ။

ဤကား ကုလသုတ္တန်တရားတော်တည်း။

“မြတ်သောမင်းကြီး... ဤသို့လျှင် ငါဘုရား၏ တပည့်သား ရဟန်းတို့သည် သင်မင်းကြီးတို့၏ အထံမှ အကျွမ်းဝင်မှု = ရင်းနှီးမှုကို မရရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖဲသွားကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မှန်၏-ရှေးပညာရှိတို့သည်လည်း အကျွမ်းဝင်မှု = ရင်းနှီးမှုမရှိရာ ဌာန၌ ရိုသေစွာ ပြုစုလုပ်ကျွေးအပ်ပါကုန်သော်လည်း သေဆုံးမည့်ဝေဒနာ စွဲရောက်လာလျှင် အကျွမ်းဝင်မှု = ရင်းနှီးမှုရှိရာ ဌာနသို့သာလျှင် သွားရောက်ဘူးကြလေပြီ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီး တောင်းပန် မေးလျှောက်သဖြင့် စတုတ္ထနိပါတ်လာ ကေသဝဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ။ (ဤကေသဝဇာတ်ကို အောက်ဖြစ်သော(စ-တွဲ နှာ-၄၄၁) “ဗက-ဗြဟ္မာကို ဆုံးမ ချေချွတ်သော အခဏ်း၌ ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပြီ)။

ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သော တရားတော်ကို ကြားနာရ၍ “ငါသည် ရဟန်းသံဃာနှင့် အကျွမ်းဝင် = ရင်းနှီးမှုရှိအောင် ပြုမှ သင့်မည်။ ဘယ်လိုများ ပြုလုပ်ရပါမည်နည်း” ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်လတ်သော် “မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဆွေတော်မျိုးတော်ဖြစ်သော သာကီဝင်မင်းသမီးတယောက်ကို ငါ၏ ရှေ့နန်းတော်၌ မိဖုရားကြီးဟင်္ဒြေဇာန်မှ သင့်တော်မည်။ ဤသို့ တင်မြှောက်လတ်သော် ရဟန်းငယ်တို့နှင့် သာမဏေများပါ မကျန် ‘မြတ်စွာဘုရား၏ ဆွေတော်မျိုးတော်ဖြစ်သော မင်းကြီးပေတည်း’ ဟု အောက်မေ့ကြကာ ငါ၏အထံသို့ အကျွမ်းဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးကြလျက် အမြဲမပြတ် လာကြပေလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်၍ သာကီဝင်မင်းများအထံသို့ “ငါ့အား သာကီဝင်မင်းသမီးတယောက်ကို ဆက်သကြလော့” ဟု ရာဇသံသဝဏ်လွှာကို ပေးပို့စေလေ၏။ ရာဇသံသဝဏ်လွှာ သွားရောက်ပေးပို့ရမည့် တမန်အမတ်တို့က “အဘယ်သာကီဝင်မင်း၏ သမီးကို

ယူဆောင်ခဲ့ကြရပါမည်နည်း” ဟု မေးလျှောက်ကြပြန်လေရာ ပသေနဒိ ကောသလမင်းကြီးသည် “အဘယ်သာကီဝင်မင်း၏ သမီးကိုမဆို သာကီဝင်မင်းသမီး ဟုတ်မှန်ကြောင်းကိုသာ သိအောင်ပြု၍ ယူဆောင်ခဲ့ကြလော့” ဟု မိန့်ဆို၍ တမန်အမတ်တို့ကို စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

တမန်အမတ်တို့သည် ကပိလဝတ်ပြည်သို့ သွားရောက်၍ သာကီဝင်မင်းတို့ကို သမီးတော်ကို တောင်းကြလေကုန်၏။ သာကီဝင်မင်းတို့သည် အစည်းအဝေးခေါ်၍ “ကောသလမင်းကြီးသည်ကား ငါတို့နှင့် ပြည်ထောင်ပြိုင်ဖက် မင်းတပါးဖြစ်လေသည်။ အကယ်၍ ငါတို့က သမီးတော်တပါးပါးကို မပေးကြလျှင် ငါတို့ကို ကေနပ်ပင် ရန်ပြုဖျက်ဆီးလိမ့်မည်။ စင်စစ်သော်ကား ထိုပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် ငါတို့နှင့် မျိုးဇာတ်အနွယ် တူသူမဟုတ်ချေ။ အဘယ်သို့ ပြုသင့်သနည်း” ဟု တိုင်ပင်စကား ဆွေးနွေးပြောကြားကြလေ၏။ ထိုအခါ မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းက “ငါ၏(နာဂမုဏ္ဍာမည်သော) ကျွန်မမှ မွေးဖွားသော ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသည့် ဝါသဘခတ္တိယာမည်သော သမီးတယောက်ရှိလေသည်။ ထိုကျွန်မသမီး ဝါသဘခတ္တိယာကို ပေးကြကုန်စို့” ဟု တိုင်ပင်ပြောဆို၍ တမန်အမတ်တို့ကို “ကောင်းပြီ တမန်အမတ်တို့... သင်တို့၏အရှင် ဘုရင်ကောသလမင်းအား သတို့သမီးရတနာကို ငါတို့ ပေးကြကုန်အံ့” ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြားကြလေ၏။

ထိုအခါ တမန်အမတ်တို့က “ယခုပေးမည့် ထိုသတို့သမီးသည် အဘယ်သာကီဝင်မင်း၏ သမီးပါနည်း” ဟု မေးမြန်းကြလေလျှင် သာကီဝင်မင်းတို့သည် “အမတ်တို့... မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဇထွေးတော် (အဓိတောဒန သာကီဝင်မင်း) ၏ သားတော်ဖြစ်သူ (မြတ်စွာဘုရားနှင့် ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲတော်စပ်သူ) မဟာနာမ သာကီဝင်မင်း၏ သမီးတော် ဝါသဘခတ္တိယာမည်သော သတို့သမီးဖြစ်ပါသည်” ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ တမန် အမတ်တို့သည် သာဝတ္ထိပြည်သို့ပြန်ခဲ့ကြ၍ ကောသလမင်းကြီးအား ထိုအကြောင်း

ကို လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် “ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ကောင်းလှပြီ၊ အလျင်အမြန်ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြလော့၊ အထူးမှာကြားလိုသည်မှာ မင်းတို့မည်သည် မာယာများလှ၏၊ ကျွန်မသမီးကိုသော်လည်း မင်းသမီးဟုဆိုကာ ပို့ဆက်ကုန်လေရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဖခမည်းတော်နှင့် အတူတကွ ထမင်းပွဲတော်စာ တပွဲတည်း၌စားသော သတို့သမီးကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြလော့” ဟု မှာတမ်း၍ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

တမန်အမတ်တို့သည် ကဝိလဝတ်ပြည်သို့ သွားရောက်၍ “အရှင်သာကီဝင်မင်းတို့နှင့် အတူတကွ ပွဲတော်စာတပွဲတည်း၌ စားသော မင်းသမီးကိုမှ အကျွန်ုပ်တို့၏သခင် ကောသလဘုရင် မင်းကြီးက အလိုရှိတော်မူပါသည်” ဟု သာကီဝင်မင်းတို့အား လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းသည် “ကောင်းပါပြီ အမောင်တို့...” ဟုပြောဆို၍ ဝါသဘာစက္ကိယာ သတို့သမီးကို တန်းဆာစုံလင် ဆင်စေပြီးလျှင် မိမိပွဲတော်စာ စားသုံးသောအခါ၌ ဝါသဘာစက္ကိယာ သတို့သမီးကို အခေါ်ခိုင်း၍ ထိုသတို့သမီးနှင့် အတူတကွ ပွဲတော်စာ စားသုံးသော အခြင်းအရာကို ပြ၍ တမန်တို့အား အပ်နှင်းလိုက်လေ၏။

(ဤ၌-မဟာနာမသာကီဝင်မင်းတို့ လှည့်ပတ်လိုက်ပုံမှာ.... တမန်တို့က “အရှင်သာကီဝင်တို့နှင့် အတူတကွ ပွဲတော်စာစားသုံးသော မင်းသမီးကိုမှ ခေါ်ဆောင်သွားနိုင်ကြမည်” ဟု အရေးဆိုသောအခါ သာကီဝင်မင်းတို့သည် တမန်တို့အား နေရာပေးပြီးနောက် “အဘယ်သို့ပြုကြမည်နည်း” ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်ကြလေသော် မဟာနာမသာကီဝင်မင်းက “သင်တို့သည် ထွေထွေလေးပါး အကြံမများကြလင့်၊ ငါသည် ဥပါယ်တမျှကို ပြုလေအံ့၊ သင်တို့သည် ငါပွဲတော်စာ စားသုံးသောအခါ၌ ဝါသဘာစက္ကိယာသတို့သမီးကို တန်းဆာစုံလင် ဆင်ယင်ကြ၍ ငါထံသို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီးလျှင် အတူတကွ ပွဲတော်စာ စားသုံးဟန်ပြုသော အခါ၌ ငါက ထမင်းတလုပ်ကို ဆုပ်ယူမိကာမျှမှပင် ‘အရှင်မင်းမြတ်.... ဤမည်သောမင်းက သဝဏ်လွှာ ပို့သလိုက်ပါသည်၊ ဤသဝဏ်လွှာကို နှာတော်မူဦးလော့’ ဟု ပြောဆိုကြကာ ‘သဝဏ်လွှာကို ငါအားဆက်သပြကြကုန်လော့’ ဟု ဥပါယ်တမျှစကား ပြောကြားလေ၏။ ဤဥပါယ်

တမုန်ကို အားလုံးသောသင်္ကဏ်တို့ သဘောတူလက်ခံကြကာ
ထိုအတိုင်း ပြုမူကြခြင်းဖြစ်သည်။

တမန်အမတ်တို့သည် ဝါသဘာဝတ္တိယာ သတ္တိသမီးကို ယူ
ဆောင်၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်လာကြပြီးလျှင် ထိုအကြောင်းကို
ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးအား လျှောက်ထားကြလေ၏။ မင်း
ကြီးသည် လွန်စွာအားရ နှစ်သက်လှ၍ ဝါသဘာဝတ္တိယာသတ္တိ
သမီးကို မောင်းမမိသံ ငါးရာတို့၏ အကြီးအကဲပြုကာ အဂ္ဂ-
မဟေသီမိဖုရားခေါင်ကြီးအရာ၌ အဘိသိက်သွန်း၍ မြှောက်စား
မြတ်နိုးလေ၏။ ဝါသဘာဝတ္တိယာမိဖုရားကြီးသည် မကြာမြင့်မီပင်
ရွှေရောင်အဆင်းရှိသော သားကို ဖွားမြင်လေ၏။

ထိုနောက် မင်းသားကို အမည်မှည့်အံ့သောနေ့၌ ကောသလ
မင်းကြီးသည် သားတော်၏အဖိုးဖြစ်သူ မဟာနာမသာကီဝင်
မင်းထံသို့ “သာကီဝင်မင်းသမီးဖြစ်သူ ဝါသဘာဝတ္တိယာ မိဖုရား
ကြီးသည် သားတော်ကို ဖွားမြင်ပါပြီ။ ထိုသားတော်ကို အဘယ်
သို့အမည်မှည့်ခေါ်ရပါမည်နည်း” ဟု သဝဏ်လွှာပို့သစေလေ၏။
အထူးအားဖြင့် ထိုသဝဏ်လွှာကို ယူဆောင်သွားသော တမန်
အမတ်သည် အနည်းငယ် နားလေး၍ နေသူဖြစ်၏။ ထိုအမတ်
သည် ကပိလဝတ်ပြည်သို့ သွားရောက်၍ မင်းသား၏ ဘိုးတော်
ဖြစ်သော မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းကြီးအား ထိုအကြောင်းကို
လျှောက်ထားလေ၏။

မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းကြီးသည် ထိုသတင်း စကားကို
ကြားသိရလေလျှင် “ဝါသဘာဝတ္တိယာသည် သားကို မဖွားမီကပင်
သူ့ခပ်သိမ်းကို လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးရသူဖြစ်ခဲ့၏။ ယခုမူကား သားတော်
ဖွားမြင်သည့်အတွက် ကောသလမင်းကြီး၏ အလွန် အလွန်
အကျွမ်းဝင် = ရင်းနှီးသူ ဖြစ်ချေတော့မည်” ဟု နှုတ်မြွက်ပြောဆို
လေ၏။ နားလေးသော တမန်အမတ်သည် ဝလ္လာဘာ (=အကျွမ်း
ဝင်ရင်းနှီးသူ) ဟူသော စကားကို နားကြားလွှဲ၍ “ဝိဒူဇ္ဈဘ” ဟု
မှတ်ယူကာ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးထံသို့ ပြန်ရောက်ခစား၍
“အရှင်မင်းကြီး...မင်းသား၏အမည်ကို ဝိဒူဇ္ဈဘ ဟု မှည့်ခေါ်ကြ

ပါတဲ့”ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် ကောသလမင်းကြီးသည် “ဤ
 ဝိဇ္ဇုဘဟူသော အမည်သည် ငါတို့၏ ဆွေစဉ်မျိုးဆက် ဆင်း
 သက်လာသော အမည်ဟောင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်
 အောက်မေ့ကာ မင်းသား၏အမည်ကို “ဝိဇ္ဇုဘ” ဟူ၍ မှည့်ခေါ်
 လေ၏။ ထိုနောက် ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် “မြတ်စွာ
 ဘုရားရှင် နှစ်သက်အောင် ပြုလုပ်မည်” ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်
 ဖြင့် ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားအား အသက်အရွယ် ငယ်စဉ်ကပင် စစ်
 သေနာပတိရာထူးကို ပေးအပ်ဆောင်နှင်းလေ၏။

ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားသည် မင်းသားတို့ အဆောင်အယောင်ဖြင့်
 ကြီးပွားခဲ့ရာ အသက်ခုနစ်နှစ် အရွယ်ရှိသောအခါ၌ အခြားမင်း
 သားတို့အတွက် အမိဖက်ဆိုင်ရာ အဖိုးအဖွားတို့ထံမှ ဆင်ရုပ်၊
 မြင်းရုပ်-အစရှိသော လက်ဆောင်များ ပို့ဆောင်အပ်သည်တို့ကို
 မြင်၍ မိခင်ဖြစ်သူ ဝါသဘဒတ္တိယာမိဖုရားကြီးကို “အို မယ်တော်...
 အခြားမင်းသားတို့အတွက်တော့ အမိဖက်ဆိုင်ရာ အဖိုးအဖွားတို့
 ထံမှ ဆင်ရုပ်၊ မြင်းရုပ်-အစရှိသော လက်ဆောင် ပဏ္ဏာများကို
 ပို့ဆောင်အပ်ပေ၏။ သားတော်၏အတွက်တော့ တဦးတယောက်
 သော အဖိုး အဖွားကမ္ဘာ တစုံတခုသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို
 မပို့သအပ်ချေ။ အသို့နည်း မယ်တော်သည် အမိ အဖမရှိသူ ဖြစ်
 သလော” ဟု မေးလေ၏။ ထိုအခါဝိဇ္ဇုဘမင်းသားကို မယ်တော်
 ဝါသဘဒတ္တိယာမိဖုရားကြီးသည် “ချစ်သား... သာဏီဝင်မင်းတို့
 သည် သင်ချစ်သား၏ အမိဖက်ဆိုင်ရာ အဖိုး အဖွားများဖြစ်ကြ
 ကုန်၏။ သို့သော် မောင့်အဖိုး မောင့်အဖွားတို့သည် ဝေးခြားသော
 အရပ်၌ နေကြသောကြောင့် တစုံတခုသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ
 ကိုမျှ မပို့သနိုင်ပဲရှိကြကုန်၏” ဟူ၍ လှည့်ဖြားပြောဆိုလေ၏။

ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားသည် တဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် ရှိသော
 အခါ “အို မယ်တော်... မယ်တော်ဖက်ဆိုင်ရာ အဖိုး အဖွားတို့၏
 နန်းတော်ကို ကြည့်မြင်လိုပါသည်” ဟု ပြော၍ မယ်တော်မိဖုရားက
 “ချစ်သား... သွား၍ မသင့်လျော်ပါ။ မယ်တော်ဖက်ဆိုင်ရာ
 အဖိုး အဖွားတို့၏ နန်းတော်သို့ သွား၍ အဘယ်မှုပြုအံ့နည်း =

ဘာလုပ်မည်နည်း” ဟု တားမြစ်စကား ပြောကြားအပ်ပါသော်လည်း ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားသည် သွားဖို့ရန်သာ အဖန်ဖန် တောင်းပန်လေ၏။ ထိုအခါ မယ်တော် မိဖုရားသည် မတားနိုင်သည့် အဆုံး၌ “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သွားလော့” ဟု လက်လျှော့ဝန်ခံလိုက်ရလေ၏။

ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားသည် ခမည်းတော်မင်းကြီးအား လျှောက်ထား၍ ကြီးစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အခြံအရံဖြင့် သာဝတ္ထိမြို့မှ ထွက်လေ၏။ ဝါသဘာဝတ္ထိယာမိဖုရားကြီးသည် အလျှင်လက်ဦး ကြိုတင်၍ “ကျွန်တော်မသည် ဤ သာဝတ္ထိပြည်မှာ ချမ်းသာစွာ မိဖုရားကြီးအဖြစ်ဖြင့် နေရပါသည်။ အရှင်သာကီဝင်မင်းတို့သည် ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားအား တစုံတရာ ထူးခြားချက်ကို ပြတော်မမူကြပါကုန်လင့်” ဟု လျှို့ဝှက်စွာ သဝဏ်လွှာကို ပို့သလေ၏။ သာကီဝင်မင်းတို့သည် ဝိဇ္ဇုဘလာကြောင်းကို သိရှိကြ၍ “ငါတို့သည် ကျွန်မသား ဝိဇ္ဇုဘကို ရှိမခိုးနိုင်ကုန်” ဟု ဇာတိမာန် ခက်ထန်ကြကာ ဝိဇ္ဇုဘအောက် အသက်အရွယ် ငယ်ကုန် ငယ်ကုန်သော မင်းသားတို့ကို စောစီးကပင် ကြိုတင်၍ ဇနပုဒ်တိုက်နယ်သို့ စေလွှတ်ထားကြပြီးလျှင် ဝိဇ္ဇုဘမင်းသား ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ရောက်လေသော် မင်းကွန်း (ဗိုလ်တဲ) ၌ စည်းဝေးညီမှုကြလေကုန်၏။

ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားသည် ထိုမင်းကွန်း(ဗိုလ်တဲ)သို့ သွားရောက်ရပ်တည်လေ၏။ ထိုအခါ သာကီဝင်မင်းတို့သည် ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားကို “ချစ်သား...ဤသူကား မောင့်အဖိုး (အမေ့အဖေ) တည်း၊ ဤသူကား မောင့်ဦးကြီး ဦးလေး (အမေ့မောင်) တည်း” ဟု ပြောဆိုကြကာ ရှိခိုးစေကြကုန်လေ၏။ ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားသည် သာကီဝင်မင်းအားလုံးတို့ကို လှည့်လည်ရှိခိုး၍ မိမိကိုရှိခိုးမည့် သာကီဝင်မင်းကိုကား တယောက်မျှ မတွေ့ရ၍ “ကျွန်ုပ်ကို ရှိခိုးရမည့် သာကီဝင်မင်းတို့ကား မရှိကြဘူးလော့” ဟု မေးလေသော် သာကီဝင်မင်းတို့သည် “ချစ်သား...သင်၏ ညီငယ်မင်းသားတို့သည် ဇနပုဒ်တိုက်နယ်သို့ အလည်အပတ် သွားကြကုန်၏” ဟု

ပြောဆိုကြ၍ ဝိဇ္ဇဉူဘမင်းသားအား ကြီးစွာသောညွှန်ကျေးဇူး
မှု ပြုကြလေကုန်၏။

ဝိဇ္ဇဉူဘမင်းသားသည် နှစ်ရက်သုံးရက်ကြာမျှ ကပိလဝတ်
ပြည်၌ နေ၍ များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါအခြံအရံဖြင့် ထွက်ခဲ့
လေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်မတယောက်သည် မင်းကွန်း(ဗိုလ်တဲ)၌
ဝိဇ္ဇဉူဘမင်းသား နေထိုင်သွားသော ပျဉ်ချပ်ကို “ဤပျဉ်ချပ်ကား
ဝါသဘာဝတ္တိယာမည်သော ကျွန်မ၏သား ဝိဇ္ဇဉူဘနေထိုင်သွား
သော ပျဉ်ချပ်တည်း” ဟု ဆဲရေးစကား ပြောကြားရေရှုတ်ကာ
နွားနှို့ရေ(နွားနှို့နှင့်ရောသောရေ)ဖြင့် ဆေးကြောလေ၏။ ဝိဇ္ဇဉူ-
ဘ၏ မင်းချင်းယောက်ျား တယောက်သည် မိမိ၏ လက်နက်ကို
မေ့ကျန်ရက်၍ တဖန်ပြန်လာကာ ထိုလက်နက်ကို ယူလေသော်
ဝိဇ္ဇဉူဘမင်းသားအား ဆဲရေးရေရှုတ်သော အသံကို ကြား၍
ထိုအကြောင်းကို မေးမြန်းလေလျှင် “ဝါသဘာဝတ္တိယာသတို့သမီး
သည် မဟာနာမသာကီဝင်နှင့် သင့်မြတ်၍ နာဂမုဏ္ဍာမည်သော
ကျွန်မမှ ဖွားမြင်သူဖြစ်ကြောင်းကို” သိရ၍ မိမိ၏ရဲမက်ဗိုလ်ပါအား
ထိုအကြောင်းကို ပြောကြားလေ၏။ သို့ရကား “ဝါသဘာဝတ္တိယာ
မိဖုရားကြီးသည် ကျွန်မ၏သမီးတဲ” ဟု လူအများ ပြောကြားမှု
သတင်းပြန့်နှံ့မှု အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် = ကောလာဟလကြီးစွာ
ဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။

ထိုအကြောင်းကို ဝိဇ္ဇဉူဘမင်းသား ကြားသိရ၍ “ဤသာကီ
ဝင်မင်းတို့သည် ငါနေထိုင်ရာပျဉ်ချပ်ကို နွားနှို့ရေဖြင့် ဆေး
ကြောနှင့်ကြဦး၊ ငါတမူကား မင်းဖြစ်သောအခါထိုသာကီဝင်မင်း
တို့၏လည်ချောင်းသွေးကို ယူဆောင်ပြီးလျှင် ငါနေထိုင်ရာ ပျဉ်
ချပ်ကို ချင်းတို့၏ လည်ချောင်းသွေးဖြင့် ဆေးကြောပေအံ့” ဟု
ရန်ငြိုးကြီးစွာ ဖွဲ့လေ၏။

ဝိဇ္ဇဉူဘမင်းသား သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်လတ်သော် အမတ်
တို့သည် ထိုအကြောင်းကို ပသေနဒိကောသလ မင်းကြီးအား
လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် “ငါသို့စင် မင်းမြတ်
အား ကျွန်မကိုပေးကြကုန်ဘိ၏” ဟုသာကီဝင်မင်းတို့အား အမျက်

ထွက်၍ ဝါသဘခတ္တိယာဗိဇုရားကြီးနှင့် သားတော် ဝိဇ္ဇုဘ
တို့အား ပေးအပ်ပြီးသော ဗိဇုရားကြီးရာထူးနှင့်တကွ အဆောင်
အယောင် အခမ်းအနား၊ စစ်သေနာပတိ ရာထူးနှင့် အဆောင်
အယောင် အခမ်းအနားများကို ရုပ်သိမ်း၍ ကျွန်ယောက်ျား
ကျွန်မိန်းမတို့ ရသင့်သည့် အသုံးအဆောင်မျှကိုသာ ပေးစေ
လေ၏။

ထိုနောက် နှစ်ရက်သုံးရက်လွန်မြောက်သောအခါ၌ မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်သည် ပသေနဒိကောသလမင်းကြီး၏ ရွှေနန်းတော်သို့
ကြွသွားတော်မူ၍ ခင်းထားအပ်သော ဗုဒ္ဓါသန နေရာတော်၌
ထိုင်နေတော်မူလေ၏။ မင်းကြီးသည် လာလတ်၍ မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော
မြတ်စွာဘုရား...အရှင်ဘုရားတို့၏ ဆွေတော် မျိုးတော်များ
သည် ကျွန်မသမီးကို (မင်းသမီးပြုလုပ်ကာ) အကျွန်ုပ်အား ပေး
အပ်ပါကုန်ပြီတဲ့၊ ထို့ကြောင့် အကျွန်ုပ်သည် ထိုကျွန်မသမီး ဝါသ-
ဘခတ္တိယာအား သားဝိဇ္ဇုဘနှင့်တကွ ဆောင်နှင်းပေးအပ်ပြီး
ဖြစ်သော ဗိဇုရားကြီး၏ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနား၊ စစ်
သေနာပတိ၏ အဆောင် အယောင် အခမ်းအနားများကို ရုပ်
သိမ်း၍ ကျွန်ယောက်ျား ကျွန်မိန်းမတို့ ရသင့်သည့် အသုံး
အဆောင်မျှကိုသာ ပေးစေခဲ့လေပြီ” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မြတ်သောမင်းကြီး...သင်္ကာဝင်မင်း
တို့သည် မသင့်လျော်သောအမှုကို ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ၊ ပေးသောသူတို့
မည်သည် ဇာတ်အန္တယ်တူသော သတို့သမီးကိုသာ ပေးသင့်
ပေ၏။ သို့သော် မြတ်သောမင်းကြီး...သင်မင်းကြီးကို ငါဘုရား
အထူးမိန့်ကြားလိုသည်မှာ— ဝါသဘခတ္တိယာ သတို့သမီးသည်
မင်းမျိုးဖြစ်သော မဟာနာမ သင်္ကာဝင်မင်း၏ သမီးတော်
တယောက်ဖြစ်လေသည်သာမက ခတ္တိယဇာတ် မြတ်သောသင်
မင်းကြီး ရွှေနန်းတော်၌ ဗိဇုရားကြီးအဖြစ် အဘိသိက်သွန်းခံရသူ
ဖြစ်လေသည်။ ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားသည်လည်း ခတ္တိယဇာတ် မြတ်
သော သင်မင်းကြီးကိုသာ စွဲ၍ ဖြစ်သော သားတော်တယောက်

ဖြစ်လေသည်။ အိမ်၏ အနှယ်မည်သည် အဘယ်ပြုနိုင်အံ့နည်း၊ အဖ၏ အနှယ်သည်သာ ပမာဏဂရု အလေးပြုလောက်၏ဟု အသိမှန်ရရှိကာ ရှေးပညာရှိတို့သည် ထင်းခွေသည် ဆင်းရဲသူမအား အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရားကြီးရာထူးကို ပေးဘူးလေကုန်ပြီ။ ထိုဆင်းရဲသူ ထင်းခွေသည်မ၏ ဝမ်း၌ မွေးဖွားသောသူငယ်သည်လည်း ဆယ်နှစ်ယူဇနာ ကျယ်ဝန်းသော ဗာရာဏသီပြည်၌ မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်၍ ကဋ္ဌဝါဟနမည်သောမင်း ဖြစ်ခဲ့ဘူးလေပြီ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ကေကနိပါတ်လာ ကဋ္ဌဝါဟန ဇာတ်ကို ဟောတော်မူလေ၏။

ပသေဒနိ ကောသလမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားစကားကို ကြားနာရ၍ “ဖခင်၏ အနှယ်သည်သာ ပမာဏဂရု အလေးပြုလောက်၏တဲ့” ဟု နှစ်သက်ကျေနပ်အားရကာ ဝါသဘာဝတ္တိယာ မိဖုရားအား၎င်း၊ သားဝိဇ္ဇုဇူဘမင်းသားအား၎င်း နဂိုရ်ပကတိပေးမြဲတိုင်းသော မိဖုရားကြီးအဆောင်အယောင် အခမ်းအနား၊ စစ်သေနာပတိ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားကိုပင် တဖန်ပြန်၍ ပေးစေလေ၏။

ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိနှင့် ဇနီးမလ္လိကာတို့အကြောင်း

ပသေဒနိကောသလမင်းကြီး၏ စစ်သေနာပတိဖြစ်သူ ဗန္ဓုလ (မလ္လမင်းသား) ၏ ဇနီးဖြစ်သူ မလ္လိကာစစ်သေနာပတိကတော်သည်ကား ကုသိနာရုံပြည် မလ္လမင်း၏ သမီးတော်ဖြစ်၏။ ထိုမလ္လိကာ စစ်သေနာပတိကတော်သည် ကာလရှည်မြင့်စွာ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိနှင့် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ပါသော်လည်း သားသမီး တယောက်မျှ မထွန်းကား မမွေးဖွားချေ။ ထိုအခါ မလ္လိကာကို ဗန္ဓုလသည် “မိမိ၏ မိဖုရားအိမ်သို့သာ ပြန်လော့” ဟု လွှတ်လိုက်လေ၏။ မလ္လိကာသည် “မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ပြီးမှပင် မိဖုရပ်ဌာန် ပြန်ပေအံ့” ဟု အကြံပြုကာ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ဝင်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားရှင်က “အဘယ်သို့ သွားမည်နည်း” ဟု မေး၍ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာ

ဘုရား……တပည့်တော်မကို အရှင်သခင် လင်ဖြစ်သူ ဗန္ဓုလ စစ်သေနာပတိက မိဖနောအိမ်သို့ ပြန်၍ လွှတ်လိုက်ပါသည်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ “အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း” ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင်က မေးတော်မူသည်တွင် “တပည့်တော်မသည် သားသမီး မထွန်းကားသူ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြောင့် စစ်သေနာပတိက မိဖနောအိမ်သို့ ပြန်၍ လွှတ်လိုက်ပါသည်ဘုရား” ဟု ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် မိဖနောအိမ်သို့ ပြန်သွားဖွယ်ကိစ္စမရှိ။ စစ်သေနာပတိအိမ်သို့ပင် ပြန်သွားလော့” ဟု မိန့်တော်မူလေသော် မလ္လိကာသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေ မြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် နေအိမ်သို့ တဖန် ပြန်ခဲ့၍ အိမ်သို့ရောက်လျှင် ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိက “သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် ပြန်လာ သနည်း” ဟု မေးအပ်သည်တွင် “မြတ်စွာဘုရားရှင်က နေအိမ်သို့ တဖန် အပြန်ခိုင်းသောကြောင့် ပြန်လာပါသည်” ဟု ဖြေကြား လေ၏။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် “အရှည် မြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သားသမီး ထွန်းကားအံ့သောအကြောင်း ကို မြင်တော်မူသည် ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားကာ မလ္လိကာကို လက်ခံသိမ်းပိုက်မြဲ သိမ်းပိုက်ထားလေ၏။

မလ္လိကာသည် မကြာမြင့်မီပင် ကိုယ်ဝန်ရ၍ ချင်ခြင်းတပ်ကာ ဗန္ဓုလစစ်သူကြီးအား “အို အရှင် … ကျွန်တော်မအား ချင်ခြင်း ဖြစ်လတ်ပါပြီ” ဟု ကြားလျှောက်လေ၏။ “အဘယ်သို့သော ချင် ခြင်းနည်း” ဟု စစ်သေနာပတိက မေးလေသော် “အို အရှင်…… ဝေသာလီပြည်ဝယ် ပြည်ထောင်စုလိစ္စဝိမင်းအပေါင်းတို့၏အဘိ- သိက်သွန်းရာ မင်္ဂလာရေကန်၌ သက်ဆင်းရေချိုး၍ ထိုရေကို သောက်လိုပါသည်” ဟု မလ္လိကာက လျှောက်ထားပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် “ကောင်းပြီ” ဟု ပြောဆို၍ ပိုလ်တထောင်တင်လေးကို ယူဆောင်လျက် မလ္လိကာကို ရထား ထက်သို့ တင်ပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်မှ ထွက်ခဲ့၍ ရထားကို မောင်း နှင်လျက် မဟာလိလိစ္စဝိမင်းအား အပိုင်စား ပေးအပ်သော

တံခါးဖြင့် ဝေသာလီပြည်သို့ ဝင်လေ၏။ မဟာလိလိစ္ဆာရီမင်း၏ နေအိမ်သည်ကား ထိုတံခါးအနီး၌ပင် တည်ရှိလေသည်။

မဟာလိလိစ္ဆာရီမင်းသည် ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိနှင့် လိုက်ပါလာသော ရထား၏ တံခါးခံ၌ ထိခိုက်သောအသံကို ကြားရလျှင်ပင် “ဤ အသံကား ဗန္ဓုလ၏ ရထားသံဖြစ်သည်။ ယနေ့ လိစ္ဆာရီမင်းတို့ အဖို့ရာ ကြီးစွာသောဘေးကြီး ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်” ဟု ပြောဆိုလေ ၏။ မင်္ဂလာရေကန်၏-အတွင်း အပ နှစ်ဌာန၌ပင် အစောင့် အရှောက် ဗိုလ်ပါကား များလှ၏။ ရေကန်အထက်၌ သံကွန် ရက်ကို ဖြန့်ကြက်အုပ်မိုး၍ ထားအပ်သဖြင့် ငှက်တို့သော်မှလည်း ဝင်နိုင်ခွင့် မရှိချေ။

ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည်ကား ရထားမှ ဆင်းသက်၍ အ စောင့်ချထားသောလူများကို ကြိမ်လုံးဖြင့် ရိုက်နှက်ကာ လွှတ်ရာ သို့ ပြေးသွားစေလျက် သံကွန်ရက်ကို သန်လျက်ဖြင့် ဖျက်ချီးပြီး သော် ရေကန်အတွင်း၌ မိမိမယား မလ္လိကာကို ရေချိုးစေ၊ မိမိ လည်း ရေချိုးပြီးလျှင် တဖန် ဣန္ဒြေမပျက် မလ္လိကာကို ရထား ထက်သို့ တင်လျက် ဝေသာလီပြည်မှ ထွက်၍ လာခဲ့သော လမ်း အတိုင်းပင် ရထားကို မောင်းနှင်ကာ ပြန်လာခဲ့လေ၏။

အစောင့်ချထားသော လူများတို့သည် လိစ္ဆာရီမင်းတို့အား ထိုအကြောင်းကို လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ လိစ္ဆာရီမင်းတို့ သည် ပြင်းစွာအဖျက်ထွက်ကြ၍ ရထားအစီး ငါးရာတို့သို့ အသီး အသီး တက်စီးကြလျက် “မလ္လမင်းသား ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကို လက်ရဖမ်းယူကုန်အံ့” ဟု စစ်ထွက်ခဲ့ကြလေကုန်၏။ ထိုအကြောင်း ကို မင်းချင်းတို့က မဟာလိလိစ္ဆာရီမင်းအား လျှောက်ထား ပြော ကြားကြလေသော် မဟာလိလိစ္ဆာရီမင်းသည် “အမောင်လိစ္ဆာရီ မင်းတို့...မလိုက်သွားကြလင့်၊ မှန်၏-ထိုဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိ သည် အမောင်တို့ လိစ္ဆာရီမင်းအားလုံးကို သတ်လိမ့်မည်” ဟု တားမြစ်စကား ပြောကြားလေ၏။ လိစ္ဆာရီမင်းတို့သည်လည်း “ကျွန်ုပ်တို့သည် အဘယ်နည်းနှင့်မျှ သည်းခံ၍ မနေနိုင်ကုန်၊ လိုက်ကြမည်သာ” ဟု ပြောဆိုကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ မဟာလိလိစ္ဆာမင်းသည် ကျောင်းနေဖက် သူငယ်
ချင်း ဖြစ်၍ ဗန္ဓုလအကြောင်းကို ကောင်းစွာသိသူ ဖြစ်ရကား
လိစ္ဆာမင်းများကို—

အမောင်လိစ္ဆာမင်းတို့...ထိုသို့ဖြစ်လျှင် (= မလိုက်ပဲ
မနေနိုင်ကြလျှင်) အမောင်တို့သည် ဗန္ဓုလစီးနင်းသော
ရထားဘီး ပုံတောင်း = အချက်တိုင်အောင် မြေသို့ မြုပ်
ဝင်သွားသောအရပ်ကို မြင်ကြလျှင် ထိုမြင်ရာအရပ်မှပင်
ပြန်ခဲ့ကြလော့။

ထိုအရပ်မှ မပြန်ခဲ့ကြလျှင် ရှေ့သို့ ဆက်၍လိုက်သော်
မိုးကြိုးသံကဲ့သို့သော အသံကို ကြားကြရလိမ့်မည်၊ ထိုကြား
ရာ အရပ်မှ ပြန်ခဲ့ကြလော့။

ထိုအရပ်မှ မပြန်ခဲ့ကြလျှင် သင်တို့၏ ရထားဦးတို့၌
အပေါက်ကို မြင်ကြရလိမ့်မည်၊ ထိုမြင်ရာ အရပ်မှ ပြန်ခဲ့ကြ
လော့၊ ရှေ့သို့ဆက်၍ မလိုက်ကြကုန်လင့်—

ဟု မှာကြား ပြောဆိုလိုက်လေ၏။ လိစ္ဆာမင်းတို့သည် မဟာ-
လိလိစ္ဆာမင်း ပြောဆိုသောစကားဖြင့် မပြန်နစ်ကြပဲ ဗန္ဓုလ
စစ်သေနာပတိနောက်သို့ လိုက်ကြလေကုန်၏။

မလ္လိကာ စစ်သေနာပတိကတော်သည် လိစ္ဆာမင်းများ လိုက်
လာသောရထားတို့ကို မြင်၍ “အို အရှင်... ရန်သူရထားများ
လိုက်လာသည်တို့ကို မြင်ရပါသည်” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဗန္ဓုလ
သည် “ရှင်မ...ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရထားငါးရာတို့ကို ရထားတစ်
တည်းကဲ့သို့ ထင်ရမြင်ရသောအခါ၌ ငါ့ကို ပြောကြားလော့” ဟု
ဆိုလေ၏။

မလ္လိကာသည် ရထားအားလုံး တစ်တည်းကဲ့သို့ ထင်ရမြင်ရ
သောအခါ၌ “အို အရှင်...ရထားဦး တခုတည်းကဲ့သို့ ထင်ရ
မြင်ရပါပြီ” ဟု ပြောကြားလေလျှင် ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည်
“ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဤကြီးများကိုသင်ဆွဲထားလော့” ဟု မလ္လိကာအား
မြင်းကြီးများကို ပေး၍ ရထားပေါ်၌ ရပ်လျက်ပင် ပိုလ်တထောင်

တင်လေးကို တင်လေ၏။ ရထားဘီးသည် ပုံတောင်း = အချက် တိုင်အောင် မြေသို့ မြှုပ်ဝင်၍ သွားလေ၏။ လိစ္ဆာမင်းတို့သည် ထိုအရပ်ကို မြင်ကြရပါသော်လည်း မပြန်နစ်ကြပဲ လိုက်မြိုလိုက်ကြ လေ၏။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် အတန်ငယ် သွား၍ လေးညှိ = လေးကြိုးကို ခတ်လေ၏ = ညှိလေ၏။ ထိုလေးညှိ = လေးကြိုး ကို ခတ်သော = ညှိသော အသံသည် မိုးကြိုးသံကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏။ လိစ္ဆာမင်းတို့သည် ထိုအရပ်မှလည်း မပြန်နစ်ကြပဲ ရှေ့သို့ချီတက် လိုက်မြို လိုက်ကြလေကုန်၏။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် ရထား ထက်၌ ရပ်လျက်ပင် မြားတစင်းကို ပစ်လိုက်လေ၏။ ထိုမြားသည် ရထားငါးရာတို့၏ ရထားဦးတို့ကို ဖောက်လျက် လိစ္ဆာမင်း ငါးရာတို့ကို ချပ်ဝတ်တန်းဆာ ဖွဲ့ချည်ရာ(ရင်ဝ)ဌာန၌ ထုတ်ချင်း ဖောက်၍ မြေသို့ ဝင်လေ၏။

လိစ္ဆာမင်းငါးရာတို့သည် မိမိတို့ မြားအမှန်ခံရသည်ကို မသိ ကြမူ၍ “ဟယ် ဗန္ဓုလ...ရပ်လော့” ဟု ပြောဆိုကြကာ လိုက်မြို လိုက်ကြလေကုန်၏။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် ရထားကို အ နည်းငယ်ရပ်၍ “သင်လိစ္ဆာမင်းတို့သည် သေပြီးသူများသာ ဖြစ် ကြကုန်၏။ သေသူတို့နှင့် ငါ့အဖို့ရာ စစ်ထိုးရန် မရှိ” ဟု ဆိုလေ၏။ လိစ္ဆာမင်းတို့က “သေပြီး သူတို့မည်သည် ငါတို့ကဲ့သို့ မဟုတ် ကုန်” ဟု ပြောဆိုကြလေသော် “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် နောက်ဆုံးလိစ္ဆာ မင်း၏ ချပ်ဝတ်တန်းဆာကို ဖြေ၍ ကြည့်ကြလော့” ဟု ဗန္ဓုလ စစ်သေနာပတိက ဆိုလေ၏။

လိစ္ဆာမင်းတို့သည် ဗန္ဓုလ၏ စကားအတိုင်း နောက်ဆုံး လိစ္ဆာမင်း၏ ချပ်ဝတ်တန်းဆာကို ဖြေ၍ ကြည့်ကြလေကုန်၏။ ထိုနောက်ဆုံးလိစ္ဆာမင်းသည် ချပ်ဝတ်တန်းဆာကို ဖြေလျှင် ဖြေ ချင်းပင် စုတိပြတ်ကြော သေလွန်တိမ်းလည်း၍ သွားလေတော့၏။ ထိုအခါ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် ကျန်သောလိစ္ဆာမင်းတို့ကို “သင်တို့အားလုံးပင် ဤနည်းအတူ သေပြီးသူများဖြစ်ကြ၏။ မိမိတို့ နန်းအိမ်တို့သို့ အမြန်ပြန်သွားကြ၍ စီမံသင့်သမျှ စီမံကြလျက် သား မယားများကို မှာထားသင့်သမျှ မှာထားဆုံးမပြီးမှ ချပ်ဝတ်တန်း

ဆာကို ဖြေကြလော့” ဟု နောက်ဆုံးသတိပေးစကား ပြောကြား
လေ၏။ လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် ဗန္ဓုလပြောသည့်အတိုင်း ပြုလုပ်ကြ
ပြီး အားလုံးပင် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။

ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည်လည်း မလ္လိကာကို သာဝတ္ထိပြည်သို့
ချမ်းသာစွာ ဆောင်ယူခဲ့လေ၏။ မလ္လိကာသည် တဆယ့်ခြောက်
ကြိမ်တိုင်တိုင် အစုံ အစုံသော သားတို့ကို မွေးဖွားခဲ့လေ၏။
အားလုံး သုံးကျိပ်နှစ်ယောက်သော သားတို့သည်လည်း အလွန်
ရဲရင့်ကြလျက် အားအစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံသူများချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။
ခပ်သိမ်းသော အတတ်မျိုးတို့၏ အပြီးအဆုံးရောက် တတ်မြောက်
ကြသူများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ သားတယောက် တယောက်လျှင်
လူစွမ်းကောင်းယောက်ျား တထောင်စီ တထောင်စီ အခြံအရံ
ရှိ၏။ ဖခင်ဖြစ်သူ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိနှင့် အတူတကွ မင်းနန်း
တော်သို့ သွားကြသည်ရှိသော် ထို ဗန္ဓုလနှင့် သားသုံးကျိပ်
နှစ်ယောက် အခြံအရံ လူစွမ်းကောင်းယောက်ျား သုံးသောင်း
နှစ်ထောင်တို့ဖြင့်ပင် မင်းယင်ပြင်တခုလုံး ပြည့်၍နေလေတော့၏။

ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိ တရားရုံး၌ တရားစီရင်ခြင်း

တနေ့သ၌ တရားလွှတ်ရုံးဝယ် မတရား အဆုံးအဖြတ်ခံရ၍
တရားရုံးကြသော လူများသည် ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိ လာလတ်
သည်ကို မြင်ကြ၍ သည်းစွာဟစ်အော် ကြွေးကြော်ကြကုန်လျက်
လွှတ်တော်တရားသူကြီးတို့၏ မတရား ဆုံးဖြတ်ကြသော အ
ကြောင်းကို ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိအား တိုင်ကြား ပြောဆိုကြ
လေ၏။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် တရားလွှတ်ရုံးသို့ သွား၍
ထို တရားမှုခင်းကို တဖန် စစ်ဆေးပြီးလျှင် အရှင်ဖြစ်ထိုက်သူကို
သာ အရှင်ဖြစ်အောင် ဆုံးဖြတ်မှု တရားသဖြင့် ပြုလေ၏။ လူ
အပေါင်းသည် ကျယ်စွာသော အသံဖြင့် သာဓု ကောင်းကြီး
ပေးကြလေ၏။

ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် သာဓုကောင်းကြီး ပေးသံ
ကို ကြားရ၍ “ဤအသံကား အဘယ်အသံနည်း” ဟု မေးတော်

မူသဖြင့် ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရလျှင် လွန်စွာနှစ်သက်အားရ တော်မူ၍ ထိုလွတ်ရုံးတရားသူကြီးအားလုံးတို့ကို ရာထူးချပြီးလျှင် ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိအားပင် တရားလွတ်ရုံးကို အပ်နှင်းလေ၏။ ဗန္ဓုလသည် ထိုအချိန်မှစ၍ တရားနှင့်အညီ အဆုံးအဖြတ်ပေး လေ၏။

ထိုအခါ ရာထူးကျတရားသူကြီးဟောင်းတို့သည် အနည်းငယ် မျှသော လက်ဆောင်တံစိုးကို မရကြသည်ဖြစ်၍ လာဘ်လာဘ နည်းပါးကုန်ရကား “ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် မင်းအဖြစ်ကို တောင့်တ၍ နေ၏” ဟု မင်းနန်းတော်၌ စိတ်ဝမ်းကွဲပြားအောင် ဂုံးတိုက်စကား ပြောကြားကြလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် ထို ရာထူးကျတရားသူကြီးဟောင်းတို့၏ ဂုံးတိုက်စကား ကြားသိရ၍ ယုံကြည်ပြီးလျှင် မိမိစိတ်ကို နှိပ်၍မရနိုင်လောက်အောင်ပင် ရှိ လေ၏။ “ဤဗန္ဓုလကိုဤသာဝတ္ထိပြည်အတွင်း၌ပင်သတ်စေခဲ့လျှင် ငါ့အား လူအပေါင်းတို့ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမှု ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု တဖန် ကြံစည်၍ တဖက်လှည့် နည်းပရိယာယ်သုံးကာ မိမိ၏မင်းချင်း ယောက်ျားတို့ကို တိုင်းစွန့်ပြည်နား၌ သူပုန်ထစေပြီးသော် ဗန္ဓုလ စစ်သေနာပတိကို ခေါ်စေ၍ “အမောင်စစ်သေနာပတိ... ငါ၏ တိုင်းစွန့်ပြည်နား ပစ္စန္ဒရစ်အရပ်များသည် သူပုန်ဘေးကြောင့် ပျက်စီးလုမတတ်ရှိနေသည်။ အမောင်စစ်သေနာပတိ၏ သားများ နှင့် အတူတကွ သွားရောက်၍ သူပုန်လူဆိုးတို့ကို ဖမ်းရမည်” ဟု အမိန့်ပေး စေလွှတ်၍ “ဤမြို့ပြင် အရပ်၌ပင် သားသုံးကျိပ် နှစ်ယောက်တို့နှင့်တကွ ဗန္ဓုလ၏ဦးခေါင်းများကိုဖြတ်၍ ယူဆောင် ခဲ့ကြရမည်” ဟု လျှို့ဝှက်အမိန့်ပေးကာ ထိုဗန္ဓုလသားအဖတို့နှင့် အတူတကွ အခြားလူစွမ်းကောင်း စစ်မိုလ်ကြီးတို့ကို ထည့်လိုက် လေ၏။

ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် ပစ္စန္ဒရစ်အရပ်သို့ ရောက်လတ် လျှင်ပင် “စစ်သေနာပတိကြီး လာပြီတဲ့” ဟု အယောင်ဆောင် မင်းချင်းသူပုန်များသည် တိမ်းရှောင် ထွက်ပြေးကြလေကုန်၏။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိသည် ထိုပစ္စန္ဒရစ်အရပ်ကို လူနေစည်ကား

အောင် ခန့်ထားစီမံပြီးမှ ပြန်ခဲ့လေ၏။ ထိုနောက် မြို့မှ (သာဝတ္ထိ ပြည်မှ) မနီးမဝေးသောအရပ်၌ မင်းကြီးလျှိုဝှက်အမိန့်ပေးလိုက် သော လူစွမ်းကောင်း စစ်ဗိုလ်ကြီးတို့သည် သားသုံးကျိပ်နှစ် ယောက်တို့နှင့်တကွ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိ၏ ဦးခေါင်းများကို ဖြတ်ကြလေကုန်၏။

ထိုနေ့၌ကား မလ္လိကာစစ်သူကြီးကတော်သည် ရဟန်းငါးရာ တို့နှင့်တကွ အဂ္ဂသာဝကကြီးနှစ်ပါး (= အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်) တို့ကို ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြရောက်ရန် ဖိတ် မန်အပ်ပြီးဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအခါ မလ္လိကာအား နံနက်စောစောပင် “သားသုံးကျိပ်နှစ်ယောက်တို့နှင့်တကွ သင်၏အရှင်လင် ဗန္ဓုလ စစ်သေနာပတိ၏ ဦးခေါင်းများကို ဖြတ်အပ်လေပြီ” ဟု သဝဏ် လွှာကို ပို့ဆောင်ပေးအပ်ကြလေကုန်၏။ မလ္လိကာသည် ထို သတင်းကို ကြားသိရ၍ တဦးတယောက်သောသူအားမျှ တစုံ တရာ မပြောကြားပဲ သဝဏ်လွှာကို ရင်ခွင် (အင်္ကျီအိတ်အတွင်း) ၌ ထား၍ အဂ္ဂသာဝကကြီးနှစ်ပါး အမှူးပြုသည့် ရဟန်းသံဃာကို သာလျှင် ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေးနေလေ၏။

ထိုအခါ မလ္လိကာ၏ အိမ်ဖော်မိန်းမများ ရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူပြီး၍ ထောပတ်အိုးကို ယူဆောင်လာခဲ့ကြရာ မတော်တဆ မထေရ်မြတ်တို့၏ ရှေ့မှောက်၌ ထောပတ်အိုးကြီး ကွဲသွားခဲ့လေ သည်။ တရားစစ်မှုးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် သည် “ကွဲယှက်ခြင်းသဘောရှိသော ဝတ္ထုဖြစ်၍ ကွဲယှက်သွားလေ ပြီ၊ ထွေရာလေးပါး စိတ်အကြံမများလင့်” ဟူ၍ မလ္လိကာအား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ မလ္လိကာသည် ရင်ခွင် (အင်္ကျီအိတ်တွင်း) မှ သဝဏ်လွှာကို ထုတ်၍ “အရှင်ဘုရား... သားသုံးကျိပ်နှစ်ယောက် တို့နှင့်တကွ အဖဖြစ်သူ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိ၏ ဦးခေါင်းများကို ဖြတ်အပ်လေပြီ ဟူသော ၎င်းသဝဏ်လွှာကို တပည့်တော်မအား ပို့အပ်လာကြပါသည်။ တပည့်တော်မသည် ၎င်းအကြောင်းကို ကြား၍သော်မှလည်း ထွေရာလေးပါး စိတ်အကြံ မများခဲ့ပါ။ ထောပတ်အိုးကွဲခြင်းကြောင့်ကား အဘယ်မှာလျှင် ထွေရာလေး

ပါးစိတ်အကြံများပါအံ့နည်း ဘုရား” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် “အနိမိတ္တမနုညာတံ၊ မစ္စာနံ ဣမ ဇီဝိတံ—” ဤသို့အစရှိသော (သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော်၊ ၃-မဟာဝဂ်၊ ၇-သလ္လသုတ်) တရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူ၍ နေရာမှထတော်မူကာ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

သံဃာတော်များကို ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေးပြီးနောက် မလ္လိကာသည် ချွေးမသုံးကျိပ်နှစ်ယောက်တို့ကို အခေါ်ခိုင်း၍ “ချွေးမတို့... သင်တို့၏ အရှင်သခင်လင်ယောက်ျားများသည် အပြစ်တစ်စုံတရာ မရှိကြကုန်ပဲ မိမိ၏ ရှေးကံအကျိုးကို ရရှိကြလေပြီ၊ သင်တို့သည် မစိုးရိမ်၊ မပူဆွေး၊ မငိုကြွေးကြကုန်လင့်၊ ကောသလမင်းကြီး၏ အပေါ် စိတ်ပြစ်မှားခြင်းကိုလည်း မပြုကြကုန်လင့်” ဟူ၍ ဆုံးမစကား ပြောကြားလေ၏။ ကောသလမင်းကြီး၏သူလျှိုယောက်ျားများသည် ထိုစကားကို ကြားကြ၍ မင်းကြီးထံ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် ဗန္ဓုလသားအဖတို့၏ အပြစ်မရှိသောအဖြစ်ကို ကြားလျှောက်ကြလေကုန်၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် ထိတ်လန့်ခြင်း = သံဝေဂသို့ရောက်ရှိကာ မလ္လိကာ၏ နေအိမ်သို့ သွားရောက်၍ မလ္လိကာကို၎င်း၊ သူ၏ချွေးမ သုံးကျိပ်နှစ်ယောက်တို့ကို၎င်း သည်းခံစေကြောင်း တောင်းပန်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် မလ္လိကာအား အလိုရှိရာဆု တခုခုကို ယူရန် ပြောကြားလေ၏။

မလ္လိကာသည် “အရှင်မင်းကြီး... ဘုရားကျွန်တော်မသည် ဆုယူပြီးသားပင်ဖြစ်ပါစေ” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထား၍ မင်းကြီး ပြန်သွားလတ်သော် ကုပ္ပီးထမင်းကျွေးမွေးလှူဒါန်း (ဆွမ်းသွတ်) ပြီးနောက် ရေမိုးချိုးပြီးလျှင် မင်းကြီးထံမှေ့ခက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုး၍ “အရှင်မင်းကြီး... အရှင်မင်းကြီးတို့သည် ကျွန်တော်မအား ဆုပေးအပ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်၊ ကျွန်တော်မ၏ အဖို့ရာမှာလည်း အခြားဆုများဖြင့် အလိုမရှိပါ၊ ကျွန်တော်မ၏ ချွေးမသုံးကျိပ်နှစ်ယောက်တို့ကို၎င်း၊ ကျွန်တော်မကို၎င်း မိဖနောအိမ်သို့ ပြန်သို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူပါကုန်” ဟူ၍ ခွင့်ပန်စကား လျှောက်ထားလေလျှင်

ပသေနဒိ ကောသလမင်းကြီးသည် မလ္လိကာ၏ ခွင့်ပန်လျှောက် ထားချက်ကို ကျေနပ်စွာ လက်ခံတော်မူလေ၏။ မလ္လိကာသည် ချွေးမသုံးကျပ်နှစ်ယောက်တို့ကို မိဖုရားအိမ်သို့ အသီး အသီး ပို့ဆောင်ပြီးနောက် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ကုသိနာရုံပြည် မိဖုရားအိမ်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

(မလ္လိကာ၏ အကြောင်းအဆက်။ ။မလ္လိကာသည် ကုသိနာရုံပြည် မိဖုရားအိမ်၌ ကာလရှည်မြင့်စွာနေထိုင်၍ နောက်တချိန် မြတ်စွာဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အလောင်းတော်ကို မလ္လမင်းများ ကုသိနာရုံပြည်တွင်းသို့ ထမ်းဆောင်သယ်ယူလာကြသောသတင်းကို ကြားသိရလေလျှင် မိမိ၏ အရှင်သခင် လင်ယောက်ျားဖြစ်သူ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကွယ်လွန်သော အချိန်မှစ၍ မသုံးဆောင်ပဲ သိမ်းဆည်းထားခဲ့သော မဟာလတာ တန်းဆာကို ထုတ်၍ “ဤမဟာလတာတန်းဆာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ငါပူဇော်အံ့”ဟု ကြံစည်ကာ ထိုမဟာလတာတန်းဆာကို ပွတ်တိုက်၍ နံ့သာရေဖြင့် ဆေးကြောပြီးလျှင် အိမ်တံခါးဝက စောင့်မျှော်လျက်နေလေ၏။

ထိုမဟာလတာ တန်းဆာကား (သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာအလို) ၁-ဝိသာခါ၊ ၂-ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကတော် မလ္လိကာ၊ ၃-ဒေဝဒါနိယ ခိုးသူ = ဤသုံးဦးတို့ အိမ်၌သာလျှင် ရှိ၏။ (ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာအလို) မြေပြင်အဝန်း၌ ၁-ဝိသာခါ၊ ၂-ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကတော် မလ္လိကာ၊ ၃-ဗာရာဏသီသူဌေးသမီး = ဤသုံးယောက်သော မိန်းမတို့သည်သာလျှင် မဟာလတာတန်းဆာကို ရရှိကြကုန်၏။

မလ္လိကာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဥတုဇရုပ်ကလာပ် အလောင်းတော် မိမိအိမ်တံခါးဝသို့ ဆိုက်ရောက်လတ်သော် “အမောင်တို့... မြတ်စွာဘုရား၏ ရုပ်ကလာပ်အလောင်းတော်ကို ခေတ္တချကြပါဦး”ဟု ပြောဆို၍ ထိုမိမိ၏ မဟာလတာတန်းဆာကို မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်၌ စွပ်၍ဝတ်၍ ပေးလေ၏။ ဦးခေါင်းတော်မှစ၍ စွပ်အပ် ဝတ်အပ်သော ထိုမဟာလတာတန်းဆာသည် ခြေတော်အပြင်တိုင်အောင် ပုံးအုပ်မိလေ၏။ ရွှေအဆင်းရှိသော မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်သည် ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော မဟာလတာတန်းဆာဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သည်ရှိသော် အလွန်လျှင် တင့်တယ်လှပေ၏။

မဏ္ဍိကာသည် ထိုသို့တင့်တယ်လှသည်ကိုမြင်၍ အလွန်ကြည်ညိုသော စိတ်ဖြစ်ရှိကာ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော်မ၏ အဖို့ရာ သံသရာဝဋ်၌ ကျင်လည်ရသမျှ ကာလပတ်လုံး အသီးအခြား အဆင်တန်းဆာ ဆင်မြန်းရသောကိစ္စဟူ၍ မဖြစ်ရ၊ မရှိရပါစေသတည်း၊ အမြဲတစေ တပည့်တော်မ၏ ကိုယ်သည် အဆင်တန်းဆာ ဝတ်ပြီးဆင်ပြီး ကဲ့သို့ ဖြစ်ပါစေသား”ဟူ၍ ဆုတောင်းပတ္တနာမှ ပြုလေ၏။ ။ (သုတ် မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်အဖွင့် စာမျက်နှာ ၁၈၉-မှ)။

မဏ္ဍိကာသည် နောက်အခါ၌ စုတိပြတ်ကြော့ သေလွန်၍ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ နတ်သမီးဖြစ်၍ သူ၏ဆုတောင်းအတိုင်း အခြားနတ် ထို့နှင့်မတူ ထူးခြား တောက်ပြောင်သော ရွှေရောင် အဆင်းရှိလျက် ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော အဝတ်၊ အဆင်တန်းဆာ၊ ဗိမာန်ရှင်တဦး ဖြစ်ရလေ၏။ (အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ဝိမာနဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ ၃-ပါးရိစ္ဆတ္တကဝဂ်၊ ၈-မဏ္ဍိကာဝိမာနဝတ္ထုအဖွင့်မှ ထုတ်နုတ်မှတ်ယူရာ၏)။

ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည်လည်း ဗန္ဓုလ စစ်သေနာပတိ၏ တူဖြစ်သူ ဒီဃကာရာယန-မည်သောသူအား စစ်သေနာပတိရာထူးကို ဆက်လက်၍ ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပင် ပေးအပ်ပါသော်လည်း ဒီဃကာရာယနသည် “ငါ၏ ဦးကြီးတော်ကို ဤမင်းသည် အပြစ်မဲ့ သတ်ခဲ့လေပြီ”ဟု အောက်မေ့ကာ ကောသလမင်းကြီးအား လက်စားချေနိုင်ရန် အခွင့်အပေါက်ကိုသာ ရှာလျက် နေထိုင်လေ၏။

ကောသလမင်းကြီးသည်လည်း အပြစ်မရှိပဲလျက် ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကို သတ်စေပြီးသောအချိန်မှစ၍ နှလုံးမသာမယာခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်ရှိ၍ စိတ်သက်သာရာကို မရချေ၊ မင်းစည်းစိမ်ကို မြိန်ယှက်စွာ မခံစားနိုင်ချေ။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သာကီဝင်မင်းတို့၏ ပိုင်နက်ဖြစ်သည့် မေဒါဠုပနိရုံး၌ နေထိုင်တော်မူဆဲ ဖြစ်၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် မေဒါဠုပနိရုံးသို့ သွားရောက်၍ ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတိုက်အရာမမှ မနီးမဝေးသောအရပ်၌ သစ်ခက်တဲနန်း (ယာယီစံနန်း) ၌ နေထိုင်ပြီးလျှင် အနည်းငယ်မျှသော အခြံအရံဖြင့် “ဘုရားဖူးအံ့”ဟု ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်လျက် မင်းမြှောက်တန်းဆာငါးပါး

တို့ကို ဒီဃကာရာယနစစ်သေနာပတိအား ပေးအပ်ခဲ့၍ မင်းကြီး တဦးတည်းသာလျှင် ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်သို့ ဝင်သွားလေ၏။

(ဤ၌-ကောသလမင်းကြီးက မင်းမြောက်တန်းဆာငါးပါးကို ဒီဃ-ကာရာယနလက်သို့ ပေးအပ်လိုက်ခြင်းမှာ-(၁) “အလွန်အလေးပြုအပ် ရိသေအပ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်သို့ ပြန်လွှင့်သောသဘော ရှိသည့် မင်း၏အသွင်ဖြင့် သွားရန်မသင့်” ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ၎င်း၊ (၂) “မိမိတဦးတည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် မိမိစိတ်ကြိုက် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာစကား ပြောကြားမည်” ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်၎င်း=ဤရည်ရွယ်ချက်နှစ်ပါးဖြင့် ပေးအပ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မှန်၏-မင်းမြောက်တန်းဆာငါးပါးတို့ ပြန်လာလျှင် “အသင် ပြန်လော့?” ဟု တဦး တယောက်ကိုမျှ ဆိုဖွယ်မရှိ၊ မင်းချင်းအားလုံး တို့သည်ပင် အလိုလို ပြန်ကြလေကုန်၏။

ကောသလမင်းကြီး တဦးတည်း ကျောင်းတော်သို့ ဝင်သွားသော အခါ ဒီဃကာရာယန၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ဤမင်းသည် ရှေးကလည်း ရဟန်းဂေါတမနှင့် နှစ်ဦးကြား (လေးနား) အတိုင်အပင် ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ငါဦးကြီးတော် ဗန္ဓုလ စစ်သေနာပတိကို သားသုံးကျိပ်နှစ်ယောက်တို့ နှင့်တကွ ဖမ်းယူသတ်ဖြတ်စေခဲ့လေပြီ၊ ယခုလည်း နှစ်ဦးကြား (လေး နား) အတိုင်အပင်ကို တိုင်ပင်လို၏၊ အသို့နည်း ငါ့ကိုများ ဖမ်းယူ သတ်ဖြတ်စေဦးအံ့လော့” ဟု အမျက်၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်အကြံအစည် ဖြစ်ရှိလေ၏။

ထိုအခါ ဒီဃကာရာယန စစ်သေနာပတိသည် မင်းကြီး ဂန္ဓ-ကုဋိကျောင်းတော်သို့ ဝင်လေလျှင် မင်းမြောက်တန်းဆာ ငါးပါး တို့ကို ယူဆောင်ခဲ့၍ ဝိဇ္ဇုဘ မင်းသားကို အနိုင်အထက်ပြောဆို ကာ ထိုနေရာ၌ပင် မင်းမြောက်၍ ကောသလမင်းကြီး အတွက် မြင်းတစီး၊ သန်လျက်တခု၊ အလုပ်အကျွေး မောင်းမတယောက် ကိုသာ ထားခဲ့၍ “မင်းကြီးသည် အသက်ရှင်လိုလျှင် မလိုက်ခဲ့ နှင့်” ဟု ပြောဆိုမှာထားပြီးလျှင် ဝိဇ္ဇုဘမင်းသားအား ထီးမြူကို ဆောင်းမိုးခေါ်ယူကာ သာဝတ္ထိပြည်သို့သာ ပြန်သွားလေ၏။

ကောသလမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် အတူတကွ ချစ် ဖွယ်စကား ပြောကြားပြီး၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးပြီး ကျောင်း တိုက်မှ ထွက်လေသော် စစ်တပ်ကို မမြင်မတွေ့ရတော့ပဲ ထိုမောင်း

မငယ်ကို မေး၍ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရလေလျှင် “ငါသည် တူတော်အဇာတသတ်မင်းကို စစ်ကူခေါ်ငင်ကာ သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားရောက်၍ ဝိဇ္ဇုလ္လာဘကို ဖမ်းယူသတ်ဖြတ်မည်” ဟူသော အကြံဖြင့် ရာဇပြိုဟ်ပြည်သို့ သွားသည်တွင် လမ်းခရီးအကြား၌ ဆန်ကွဲထမင်းကိုလည်း စားရ၏။ ရေနောက်ကိုလည်း သောက်ရ၏။ အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့ခြင်း ပင်ကိုယ်ပကတိသဘောရှိသူဖြစ်ရကား ကောသလမင်းကြီးအဖို့ရာ ထိုအစာကြမ်း ရေကြမ်းသည် ကောင်းစွာ မကြေကျက်လေ။ မင်းကြီးသည် ရာဇပြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်ပြန်ပါသော်လည်း အချိန်မဲ့၍ မြို့တံခါးများ ပိတ်တော့မှ ရောက်ရှိကာ “ငါသည် ယနေ့တညတာ မြို့ပြင်စရပ်မှာ အိပ်ပြီးလျှင် နက်ဖြန်ကျမှ ငါတူအဇာတသတ်မင်းကို တွေ့ကြကုန်တော့အံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် မြို့ပြင်စရပ်တခု၌ အိပ်လေ၏။

ကောသလမင်းကြီးအား ညဉ့်အခါဝယ် (သလိပ်, သည်းခြေ, လေ) ဒေါသသုံးပါးတို့ ထကြွသောင်းကျန်းကြသဖြင့် အစာမကြေကျက်သော ရောဂါ နှိပ်စက်ဖိစီးလေရာ မင်းကြီးသည် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်သာ အပြင်သို့ ထွက်နိုင်၏။ ထိုအခါမှစ၍ ခြေဖြင့် မသွားနိုင်တော့ပဲ ထိုမောင်းမငယ်၏ ရင်ခွင်၌ အိပ်၍ မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီးအချိန်တွင် နတ်ရွာစံလေ၏။ ။ (ကောသလမင်းကြီး နတ်ရွာစံသော အချိန်မှာ အသက်ရှစ်ဆယ် အရွယ်ရှိလေပြီ။ ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း သက်တော်ရှစ်ဆယ် အရွယ်တော်ရှိလေပြီ။ ။မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသပါဠိ၊ ဓမ္မစေတီယသုတ် စာမျက်နှာ ၃၂၀-မှ)။

မောင်းမငယ်သည် မင်းကြီးနတ်ရွာစံကြောင်း သိရှိလေလျှင် “ကျွန်တော်မ၏သခင် ကောသလဘုရင်မင်းကြီးသည် ကာသိတိုင်း, ကောသလတိုင်း=နှစ်တိုင်းတို့၌ မင်းပြုလုပ်ပြီးမှ ယခုအခါ သူတပါး၏ မြို့ပြင်ပဝယ် ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့နေရာ စရပ်အို၌ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ နတ်ရွာစံယူ လျောင်းတော်မူရရှာပြီ” — ဤသို့စသည် ပြောဆိုမြည်တမ်းကာ ကျယ်စွာသောအသံဖြင့် ငိုကြွေးလေ၏။ လူအများကြားသိ၍ အဇာတသတ်မင်းအား ထိုအကြောင်းကို

လျှောက်ထားကြလေလျှင် အဇာတသတ်မင်းသည် လာလတ်၍ ကြည့်ရှုလေသော် ဦးကြီးတော်မှန်း သိပြီးလျှင် လာခဲ့သော အကြောင်းကို မေးမြန်းသိရှိပြီးနောက် ကြီးစွာသောအခမ်းအနား ဖြင့် ဗုတ်ကြည်းသင်္ဂြိုဟ်မှုပြု၍ “ဝိဇ္ဇန္တုဘကို ဖမ်းယူပေအံ့” ဟု မြီတော်၌ စည်လည်စေ၍ စစ်သည်မိုလ်ပါ စုရုံးစေလေ၏။

အဇာတသတ်မင်း၏ အမတ်တို့သည် အဇာတသတ်မင်း၏ ခြေတို့၌ ဦးတိုက်၍ “အရှင်မင်းကြီး... အရှင်မင်းကြီးတို့၏ ဦးကြီးတော် (=ကောသလမင်းကြီး) အသက်ရှင်ကာ ကျန်းမာနေလျှင် အရှင်မင်းကြီးတို့ သွားဖို့သင့်ပါ၏။ ယခုအခါ၌မူကား ညီတော် ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်းသားသည်လည်း အရှင်မင်းကြီးတို့ကို အမှီပြု၍ ထီးမြူစိုက်ဆောက် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းငှါ ထိုက်တန်လှပါသည်” ဟု အသိဉာဏ်ပေးစကား လျှောက်ထား တားမြစ်ကြလေကုန်၏။

ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်းသားသည်လည်း မင်းအဖြစ်ကို ရပြီးနောက် ထိုရှေးကဖွဲ့ဘူးသည့် ရန်ငြိုးကို အမှတ်ရ၍ “အလုံးစုံသော သာကီဝင်မင်းတို့ကို ငါသတ်တော့အံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် များစွာသော စစ်သည်မိုလ်ပါအပေါင်းဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်မှ ထွက်ခဲ့လေ၏။ ထိုနေ့၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မိုးသောက်ထအခါ သတ္တလောကကို ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် ဆွေတော်မျိုးတော်အပေါင်း၏ ပျက်စီးအံ့သော ဘေးကို မြင်တော်မူ၍ “ဆွေမျိုးတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်းအမှု ငါပြုသင့်၏” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် နံနက်အခါ ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူပြီးနောက် ဆွမ်းခံရာမှ ဖဲတော်မူခဲ့၍ ဝန္တကုဋိကျောင်းတော်၌ ခြင်္သေ့မင်းပမာ လက်ျာနံတောင်းဖြင့် လျှောင်းတော်မူပြီးသော် ညနေချမ်းအခါ၌ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကဝိလဝတ်ပြည်နယ်သို့ ကြွတော်မူ၍ ကဝိလဝတ်ပြည်၏ အနီးအရိပ်ကျသော သစ်ပင်ရင်းတခု၌ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ထိုသစ်ပင်မှ မနီးမဝေးအရပ်ဝယ် ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်း၏ နယ်စပ်၌ အရိပ်ထူထဲသော ပညောင်ပင်တပင်သည် ရှိ၏။ ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်းသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရ၍ ဆည်းကပ်ဝပ်လျှိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... အဘယ့်ကြောင့် ဤ

သို့ပူပြင်းသောအခါ၌ ဤအရိပ်ကျသော သစ်ပင်ရင်း၌ နေတော်
မူကြပါသနည်း။ ရှင်တော်ဘုရား.... တပည့်တော်၏ နယ်စပ်ဝယ်
တည်ရှိသော ထိုအရိပ်ထူထဲသည့် ပညောင်ပင်ရင်း၌ ထိုင်နေ
တော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလတ်သော် မြတ်စွာဘုရား
ရှင်သည် “ရှိပါစေ မြတ်သောမင်းကြီး....၊ ဆွေမျိုးတို့၏ အရိပ်
မည်သည် အေးမြလှဘိ၏” ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါ-
ဘမင်းသည် “ဆွေမျိုးတို့ကို စောင့်ရှောက်ရန် မြတ်စွာဘုရား
ကြွလာတော်မူသည် ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ
မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီး၍ မိမိ၏တပ်ကို ရုပ်
သိမ်းကာ သာဝတ္ထိပြည်သို့သာ ပြန်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်
သည်လည်း ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်
သို့သာ ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်းသည် သာကီဝင်မင်းတို့၏ မိမိအပေါ် ရှေးကပြု
ခဲ့သော အပြစ်ကို အမှတ်ရပြန်၍ ဒုတိယအကြိမ်မြောက် ရှေးနည်း
အတူ ထွက်ခဲ့ပြန်လေသော် ထိုအတူပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူး
မြင်ရ၍ တဖန်ပြန်နစ်ပြန်လေ၏။ တတိယအကြိမ်၌လည်း ကြီးစွာ
သော စစ်တပ်ကြီးဖြင့် ထွက်ခဲ့၍ ထိုအတူပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို
ဖူးမြင်ရ၍ တဖန်ပြန်နစ်ပြန်လေ၏။

စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်း ထွက်လတ်သော်ကား
မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သာကီဝင်မင်းတို့၏ ရှေးကံဟောင်းကို
ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် ထိုသာကီဝင်မင်းတို့၏ အတိတ် တခု
သော နေ့ရက်က မြစ်(=ချောင်း) တခုဝယ် အဆိပ်ကို လောင်း
ထည့်ခဲ့ဘူးသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ၏ မတားမြစ်နိုင်
အောင် အကျိုးပေးခွင့် ဆိုက်ရောက်လာသည်ကို သိမြင်တော်မူ၍
ထို စတုတ္ထအကြိမ်၌ ကြွတော်မမူတော့ချေ။

ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်းသည် “ငါသည် သာကီဝင်မင်းတို့ကို သတ်တော့
အံ့” ဟု များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အပေါင်းဖြင့် ထွက်ခဲ့လေ
၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဆွေတော်မျိုးတော် သာကီဝင်မင်းတို့သည်

ကား သတ္တဝါတဖက်သားကို သတ်ဖြတ်ကြသူများ မဟုတ်ကုန်၊ မိမိတို့ပင် သေရကုန်သော်လည်း သူတပါးတို့ကို မသတ်ဖြတ်ကုန်၊ သို့ရကား 'ဆွေတော်မျိုးတော် သာကီဝင်မင်းတို့သည် "ငါတို့ကား လေးအတတ်ကို တဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်သူများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့သော်လည်း ငါတို့သည် သူတပါးကို သတ်ဖြတ်ရိုး ထုံးစံ မရှိကြကုန်၊ မိမိတို့၏ လေးအတတ်ကို ပြု၍သာ ရန်သူတို့ကို ပြေးစေကုန်အံ့" ဟု ကြံစည်ကြ၍ ချပ်ဝတ်တန်းဆာများ ဆင်ယင်ကြပြီးလျှင် ကပိလဝတ်ပြည်မှ ထွက်၍ စစ်ထိုးဟန်အမှု ပြုကြလေကုန်၏။ ထို သာကီဝင်မင်းတို့ ပစ်လွှတ်အပ်သော မြားတို့သည် ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်း၏ စစ်သည်တော်များ အကြားအကြားမှ သွားလေကုန်၏။ ကာကြား နားပေါက်ကြား - စသည်တို့မှ အလျှိုအလျှို ထွက်၍ သွားလေကုန်၏။

ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်းသည် ထိုအခြင်းအရာကို မြင်၍ တကယ်ပင် ပစ်လွှတ်သည် ဟု မှတ်ထင်ကာ "အချင်းတို့....သာကီဝင်မင်းတို့သည် 'ငါတို့ကား သတ္တဝါတဖက်သားကို မသတ်ဖြတ်သူများ ဖြစ်ကုန်၏' ဟု ပြောဆိုကြသည် မဟုတ်လော၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက် ယခုအခါ ငါ၏ စစ်သည်တော်သားများကို မြားဖြင့်ပစ်ခတ် ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်ကြကုန်၏" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်းကို မင်းချင်းတယောက်က "အရှင်....ပြန်၍များ မိမိစစ်တပ်ကို ကြည့်မိ၏လော" ဟု မေးလေသော် ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်းသည် "အမောင်.... သာကီဝင်မင်းတို့သည် ငါ၏ စစ်သည်တော် တပ်သားတို့ကို မြားဖြင့်ပစ်ခတ် ဖျက်ဆီးသတ်ဖြတ်ကြကုန်၏" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ မင်းချင်းယောက်ျားက "အရှင်မင်းကြီးတို့ဖက်က စစ်သည်တပ်သား တယောက်မျှ ကျဆုံးသည်ဟူ၍ မရှိပါ။ အကျွန်ုပ်တို့က တွန်းစကား လျှောက်ထားလိုပါသည်မှာ ယခုပင် အရှင်မင်းကြီး၏ စစ်သည်တပ်သားများကို ရေတွက်စေတော်မူပါကုန်လော့" ဟု ရဲရဲတင်းတင်း လျှောက်ထားသဖြင့် စစ်သည်တပ်သားများကို ရေတွက်စေသည်တွင် တယောက်မျှ ကျဆုံးသည်ကို မတွေ့ရချေ။

ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်းသည် ထိုအရပ်မှ အနည်းငယ် နောက်သို့ဆုတ် ပြီးလျှင် “အချင်းတို့...ငါတို့ သာကီဝင်မင်းများဟု ပြောဆိုသူ အားလုံးကို သတ်ဖြတ်ကြကုန်လော့၊ သို့သော် ငါ၏ အဖိုးဖြစ်သူ မဟာနာမသာကီဝင်မင်း၏ အနီး၌ တည်နေသော သာကီဝင် မင်းတို့အားကား အသက်ချမ်းသာ ပေးကြလော့” ဟု အမိန့်တော် မြတ် မှတ်လေ၏။ ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်း၏ စစ်သည်တပ်သားတို့က အပြင်း အထန် ချီတက်ထိုးခုတ်သတ်ဖြတ်ကြလေသော် သာကီဝင်မင်းတို့ သည် ကိုင်စရာ တွယ်စရာ တစ်စုံတစ်ရာကိုမျှ မမြင်ကြရပဲ အချို့ သာကီဝင်တို့က မြက်ကိုကိုက်၍၊ အချို့သာကီဝင်တို့ကမူ ကျူပင်ကို ကိုင်၍ ရပ်တည်နေကြလေကုန်၏။ “သင်တို့သည် သာကီဝင်မင်း တို့ မဟုတ်ကြလော့” ဟု မေးအပ်ကုန်သည်ရှိသော် သာကီဝင်မင်း တို့မည်သည် သေကုန်သော်လည်း မုသားစကား ပြောကြားရိုး ထုံးစံ မရှိသောကြောင့် မြက်ကို ကိုက်၍ ရပ်တည်ကြသော သာကီ ဝင်မင်းတို့သည် “နော သာကော၊ တိဏံ = ကျွန်း မဟုတ်၊ မြက်တည်း” ဟု ပြောကြလေကုန်၏။ ကျူပင်ကို ကိုင်၍ ရပ်တည် ကြသော သာကီဝင်မင်းတို့သည် “နော သာကော၊ နဋ္ဌော = ကျွန်း မဟုတ်၊ ကျူပင်တည်း” ဟု ပြောကြလေကုန်၏။ ထိုသာကီ ဝင်များနှင့် မဟာနာမသာကီဝင်မင်း အနီး၌ တည်နေကြသော သာကီဝင်မင်းတို့သာ အသက်ချမ်းသာရာ ရကြကုန်၏။ ထိုသာကီ ဝင်မင်းတို့အနက် မြက်ကို ကိုက်၍ တည်နေကြသော သာကီဝင် တို့သည် တိဏသကာကီဝင်မည်ကြလေသည်၊ ကျူပင်ကို ကိုင်၍ တည်နေကြသော သာကီဝင်တို့သည် နဋ္ဌသကာကီဝင်တို့ မည်ကြ လေသည်။

ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်းသည် ကြွင်းသော သာကီဝင်တို့ကို နို့စို့သူငယ် ကလေးများကိုသော်မှ မလွှတ်စေပဲ သတ်ဖြတ်စေကာ သွေး ချောင်းစီးစေလျက် ထို သာကီဝင်မင်းတို့၏ လည်ချောင်းသွေး ဖြင့် မိမိနေရာ ပျဉ်ချပ်ကို ဆေးကြောစေ၏။ ဤသို့လျှင် သာကီယ မင်းတို့၏ အနွယ်အဆက်သည် ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘကြောင့် ပြတ်ခဲ့လေ၏။

ဝိဇ္ဇုဇ္ဈဘမင်းသည် ဖိုးတော်မဟာနာမသာကီဝင်မင်းကို အရှင်လက်ရဖမ်းယူစေ၍ ပြန်နစ်လာသည်ရှိသော် နံနက် ပွဲတော်စာတည်ခင်းချိန်၌ “နံနက်စာ စာသုံးမှု ပြုပေအံ့” ဟု ကြံစည်ကာ တခုသော နေရာ၌ သက်၍ နံနက်စာပွဲတော် တင်ဆက်လာသော အခါ၌ “ငါ့အဖိုးနှင့် အတူတကွ ပွဲတော်စာ စားသုံးကြမည်” ဟု ဆို၍ ဖိုးတော်မဟာနာမသာကီဝင်မင်းကို အခေါ်ခိုင်းလေ၏။ အထူးအားဖြင့် မင်းမျိုးတို့သည် အသက်ကိုပင် စွန့်ရသော်လည်း ကျွန်မသားတို့နှင့် အတူတကွ ထမင်း မစားသုံးကြကုန်၊ ထိုကြောင့် မဟာနာမမင်းသည် ရေအိုင်တခုကို ကြည့်ရှု၍ “ငါ့မြေး...ငါသည် ညစ်နွမ်းသောကိုယ်ရှိ၏။ ရေချိုးဦးအံ့” ဟု ဆိုလေသော် ဝိဇ္ဇုဇ္ဈဘမင်းသည် “ကောင်းပါပြီ အဖိုး... ရေချိုးတော်မူကြပါ” ဟု သာယာနူးညွတ် ခွင့်လွှတ်လေ၏။

မဟာနာမမင်းသည် “ဤ ဝိဇ္ဇုဇ္ဈဘကား အတူတကွ ထမင်း မစားလျှင် ငါ့ကို သတ်ချေတော့မည်၊ မိမိအလိုလို (= ငါ့ဘာသာ) ငါသေရခြင်းက မြတ်လှသေး၏” ဟု အောက်မေ့ဆင်ခြင်ကာ ဆံတို့ကို ဖြေ၍ အဖျား၌ အထုံးပြုပြီးလျှင် ထိုဆံတို့၌ ခြေမနှစ်ဖက်တို့ကို သွင်းထား၍ ရေ၌ ငုပ်လေတော့၏။ မဟာနာမမင်း၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးအရှိန်အဝါကြောင့် နဂါးပြည် ပူနွေးသောအခြင်းအရာကို ပြသဖြင့် နဂါးမင်းသည် “အကြောင်း အသို့နည်း” ဟု စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော် ထိုအကြောင်းကို သိရှိကာ မဟာနာမသာကီဝင်မင်းအထံသို့ လာ၍ ထိုမင်းကို မိမိပါးပျဉ်း၌ ထိုင်စေပြီးလျှင် နဂါးပြည်သို့ ပို့သွင်းယူဆောင်သွားလေ၏။ မဟာနာမသာကီဝင်မင်းသည် တဆယ့်နှစ်နှစ်ကြာ ထိုနဂါးပြည်၌ပင် နေလေ၏။

ဝိဇ္ဇုဇ္ဈဘမင်း ပရိသတ်နှင့်တကွ ပျက်စီးခြင်း

ဝိဇ္ဇုဇ္ဈဘမင်းသည် “ငါ၏ အဖိုးသည် ယခုပင် လာလိမ့်မည်၊ ယခုပင် လာလိမ့်မည်” ဟု ငုံ့မျှော်လျက် ထိုင်နေလေ၏။ မဟာနာမသာကီဝင်မင်း (မလာသည်မှာ) အလွန်ကြာမြင့်မှ (= အလွန်ကြာမြင့်၍ မဟာနာမမင်း မလာတော့မှ) ရေအိုင် တခုလုံးကို

မွေ့နှောက်ရှာဖွေစေလေသည်။ ရေအိုင်၌ ရှာ၍ မတွေ့သောအခါ ပုန်းလျှိုး၍ နေလိုနေငြား မင်းချင်းယောက်ျားတို့၏ အကြား အကြား ဆီမီးရောင်ဖြင့် ရှာဖွေကြည့်ရှုစေသော်လည်း မတွေ့မြင်ရတော့မှ “ငါ့အဖိုးသည် တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးသည် ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု အောက်မေ့ကာ စစ်တပ်နှင့်တကွ ဝဲခွါသွားလေ၏။

ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်းသည် ညဉ့်အချိန်တိုင်မှ အစိရဝတီမြစ်သို့ ရောက်၍ (မြို့တွင်းသို့ မဝင်နိုင်ပဲ) ထိုမြစ်ကမ်းနားမှာပင် ယာယီတဲနန်းဆောက်လုပ်နေထိုင်လေ၏။ အချို့သော သူတို့သည် မြစ်အတွင်း သဲသောင်အပြင်၌ လျောင်းစက်ကြလေ၏။ အချို့သော သူတို့သည် ကြည်းကုန်းထက်၌ လျောင်းစက်ကြလေ၏။ မြစ်အတွင်း သဲသောင်ပြင်ဝယ် လျောင်းစက်ကြသော သူတို့တွင်လည်း ရှေးက အကုသိုလ်မှု မပြုခဲ့သူတို့ ပါရှိကြကုန်၏။ မြစ်အပြင်ပ ကြည်းကုန်းထက်ဝယ် လျောင်းစက်ကြသော သူတို့တွင်လည်း ရှေးက အကုသိုလ်မှု ပြုခဲ့သူတို့ ပါရှိကြကုန်၏။ ထိုသူ နှစ်မျိုးလုံးတို့ လျောင်းစက်ကြသောနေရာ၌ ခြံပုန်းပိုးရွကောင်တို့ ဆီးတားမရနိုင်လောက်အောင်ပင် ထကြ သောင်းကျန်းကြကုန်၏။ ထိုသူ နှစ်မျိုးလုံးတို့ပင် “ငါ၏ လျောင်းစက်ရာနေရာ၌ ခြံပုန်းကောင်များ ထကြကုန်၏။ ငါ၏ လျောင်းစက်ရာနေရာ၌ ခြံပုန်းကောင်များ ထကြကုန်၏” ဟု ညည်းညူပြောဆို၍ နေရာမှ ထကြပြီးလျှင် ရှေးက အကုသိုလ်မှု မပြုခဲ့ကြသော သဲသောင်ပြင်နေ လူတို့သည် မြစ်မှတက်၍ ကြည်းကုန်းထက်ဝယ် အိပ်စက်ကြလေကုန်၏။ ရှေးက အကုသိုလ်မှု ပြုခဲ့ကြသော ကြည်းကုန်းနေ လူတို့သည် မြစ်အတွင်း သို့ဆင်း၍ သဲသောင်ပြင်ထက်ဝယ် အိပ်စက်ကြလေကုန်၏။

ထိုခဏ၌ မိုးကြီးတက်၍ တခဲနက်မိုးသီးမိုးပေါက်ကို ပြင်းထန်စွာ ရွာသွန်းချလိုက်လေသည်။ အစိရဝတီမြစ်ကမ်းပြည့်အောင် မိုးကျချောင်းရေကြီး သည်းစွာလာ၍ ဝိဇ္ဇုဒ္ဓါဘမင်းကို (သူ၏) ပရိသတ်နှင့်တကွ သမုဒြာသို့သာလျှင် ပို့ဆောင်တိုက်ဖျောသွားလေ၏။ တယောက်မကျန် အားလုံးတို့သည်ပင် ငါးစာ လိပ်စာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

သာကီဝင်မင်းတို့၏ ရှေးအကုသိုလ်ကံ

ထိုအခါ လူများအပေါင်းသည် “အချင်းတို့...သာကီဝင်မင်းတို့၏ သေရခြင်းကား မသင့်လျော်လိုက်လေ၊ ဤပုံ ဤပန်း ကလေး သူငယ်ကိုမျှမချန် သာကီဝင်မင်းတို့ကို ခုတ်ကာ ဖြတ်ကာ သတ်အပ်ကုန်၏ ဟူသော ဤ ဖြစ်ရပ်သည် မလျောက်ပတ်လှချေတကား” ဟု စကားပြောဆိုကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုလူတို့ပြောဆိုကြသော စကားကို ကြားတော်မူ၍ “ရဟန်းတို့... ဤဘဝ ခန္ဓာကိုယ်အဖြစ်၌ သာကီဝင်မင်းတို့၏ ဤသို့ သေရခြင်းသည် မသင့်လျော်လှသော်လည်း ရှေးက ပြုအပ်ခဲ့သောမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံနှင့် ဆက်စပ်၍ ကြည့်ပါမူ ထိုသာကီဝင်မင်းတို့သည် အကြောင်းကံနှင့် သင့်လျောက်ပတ်သည့် သေခြင်းကို ရအပ်ပေပြီ” ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။ ရဟန်းတို့က “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ထို သာကီဝင်မင်းတို့သည် ရှေးက အဘယ်သို့သော မကောင်းမှုကို ပြုခဲ့ပါကုန်သနည်း” ဟု မေးလျှောက်ကြလေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ရဟန်းတို့... ထို ကွယ်လွန်သူ သာကီဝင်မင်းအားလုံးတို့သည် တခုသောဘဝဝယ် တပေါင်းတည်း တစိတ်တည်း ဖြစ်ရှိကြ၍ မြစ်ချောင်းတခု၌ အဆိပ်ကို ပစ်ချခဲ့ဘူးကြလေပြီ” ဟူ၍ သာကီဝင်မင်းတို့၏ ရှေးအကုသိုလ်ကံကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူလေ၏။

တဖန် နောက်တနေ့၌ ဓမ္မသဘင်ဝယ် ရဟန်းတို့သည် “ငါ့ရှင်တို့...ဝိဇ္ဇန္တုဘမင်းသည် ဤမျှများလှစွာသော သာကီဝင်မင်းတို့ကို သတ်၍ ပြန်လာလတ်သော် မိမိ၏စိတ်နှလုံးအလို အထွတ်အထိပ်ရောက် မအောင်မြောက်မီပင် ဤမျှများလှစွာသော မိမိပရိသတ်ကို ယူဆောင်ကာ မဟာသမုဒ္ဒြာအတွင်း၌ ငါးစာ လိပ်စာ ဖြစ်ခဲ့လေပြီ” ဟု ဆွေးနွေးစကား ပြောကြားကြလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဓမ္မသဘင်သို့ ကြွလာတော်မူ၍ “ရဟန်းတို့... ယခုငါဘုရား ကြွလာသောအခါ အဘယ်စကားဖြင့် ညီမှုစည်းဝေး၍ နေကြကုန်သနည်း” ဟု မေးတော်မူ၍ “ဤမည်သောစကားဖြင့် ညီမှုစည်းဝေး၍ နေကြပါသည်” ဟု ရဟန်းတို့က လျှောက်

ထားအပ်လေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ရဟန်းတို့…… ဤ သတ္တဝါတို့အား စိတ်နှလုံးအလို အထွတ်အထိပ်ရောက် မအောင် မြောက်မီပင် အိပ်ပျော်နေသော ရွာသူအားလုံးကို ကြီးစွာသော ရေအယဉ်သည် တိုက်မျော၍ သမုဒြာ၌ နစ်မြုပ်စေဘိသကဲ့သို့ သေမင်းသည် အိပ်ပျော်မေ့လျော့နေသူ လူအပေါင်း၏အသက်ကို ဖြတ်တောက်၍ အပါယ်လေးဘုံတည်းဟူသော သမုဒြာ၌ နစ်မြုပ် စေလေ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဤဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူ၏—

ပုပ္ဖါနိ ဟေဝ ပစိနန္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
 သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃောဝ၊ မစ္စူ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့ …… ။
 ပုပ္ဖါနိ = ရနံလှိုင်ထုံ ပန်းမျိုးစုံတို့ကို။ ပစိနန္တံ ဣဝ =
 ကောင်းနိုးရာရာ အာသာမူးမူး ဆွတ်ခူးသောသူကဲ့သို့။
 ဗျာသတ္တမနသံ နရံ = ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို ခုံမင်
 ကြောင့်ကြ တပ်မက်သည့်လောဘဖြင့် မရသေးသည်ကို
 တောင့်တ ရပြီးသည်ကိုတွယ်တာ လွန်စွာကပ်ငြိသော
 စိတ်ရှိသူကို။ မဟောဃော = ကြီးစွာသော ရေအယဉ်
 သည်။ သုတ္တံ ဂါမံ = အိပ်မောကျတုန်း ရွာနေသူလူအား
 လုံးကို။ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ ဣဝ = သမုဒြာသို့ရောက်အောင်
 ယူဆောင်တိုက်မျော၍ သွားသကဲ့သို့။ မစ္စူ = မစ္စူမည်
 လျှင်း ရှင်သေမင်းသည်။ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ = အပါယ်
 လေးဖြာ သမုဒြာသို့ရောက်အောင် ယူဆောင်တိုက်မျော၍
 သွားပေ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ၌ များစွာသောသတ္တဝါတို့
 သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်စသည်တို့သို့ ရောက်ကြကုန်ရကား ဤ
 တရားဒေသနာသည် လူများအဖို့ရာ များစွာအကျိုးရသော တရား
 ဒေသနာ ဖြစ်လေသတည်း။

(မိတ္တဒုဗ္ဗိမည်သော) ဝိဇ္ဇုဒ္ဓူဘမင်းအကြောင်း ပြီး၏။

ရတနာ] ကောသလမဏိကာနှင့် ဗန္ဓုလမဏိကာတို့အကြောင်း ၄၅

ကောသလမဏိကာနှင့် ဗန္ဓုလမဏိကာတို့အကြောင်း

သာဝတ္ထိပြည်၌ (၁) ကောသလမင်းကြီး၏ မိဖုရား မဏိကာ၊ (၂) ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကတော် မဏိကာဟူ၍ မဏိကာနှစ်ဦး ရှိလေသည်။ ထိုနှစ်ဦးတို့အနက် ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကတော် မဏိကာမှာ ကုသိနာရုံပြည် မလ္လမင်း၏ သမီးတဦးဖြစ်ကြောင်း (အောက်စာမျက်နှာ ၂၄-က စ၍) အကျယ်ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်လေသည်။ ဤ၌ (၁) အမှတ်ပါ ကောသလမင်းကြီး၏ မိဖုရား မဏိကာအကြောင်းကို သိသာရုံ ဖော်ပြပေအံ့—

ကောသလမင်းကြီး၏ မိဖုရားဖြစ်မည့် မဏိကာသတို့သမီးသည် သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် ပန်းသည်ကြီးတဦး၏ သမီးဖြစ်သည့်ပြင် လှပတင့်တယ်သော ရုပ်အဆင်း ရှေးဘုန်း ရှေးကံ အထူးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သည်။ ထိုသတို့သမီးသည် တဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ် သို့ ရောက်သောအခါ တနေ့သ၌ အဖော်သတို့သမီးများနှင့် အတူ တကွ ပန်းခူးရန် ပန်းခြံသို့ သွားသည်ရှိသော် မုယောမုံဆုပ် သုံးခုတို့ကို ပန်းတောင်း၌ ထည့်ကာ ယူဆောင်၍ သွားလေ၏။

ထိုသတို့သမီးသည် မြို့မှ ထွက်သောအခါ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ကို လွှတ်၍ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံကာ မြို့တွင်းသို့ ကြွဝင်လာသော မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ အလွန်အလွန် သဒ္ဓါရှုန်းဖို ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိကာ မိမိယူဆောင် လာသော မုယောမုံဆုပ် သုံးခုတို့ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်အား လှူဒါန်း ဆက်ကပ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး လေးဦးတို့ လှူဒါန်းအပ်သော သပိတ်ဖြင့် ထိုမဏိကာ သက္ကိသမီး လှူဒါန်းအပ်သော မုယောမုံဆုပ်သုံးခုကို အလှူခံတော်မူလေ၏။

မဏိကာသတို့သမီးသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ခြေတော် အစုံတို့ကို ဦးခေါင်းဝပ်လျှိုး ရှိခိုးပြီးသော် ဘုရားဂုဏ်လျှင် အာရုံ ရှိသော နှစ်သက်ခြင်းပီတိကိုရယူကာ သင့်လျောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မဏိကာသတို့သမီးကို ကြည့်ရှုတော်မူ၍ ပြုံးရှင်တော်မူလေ၏။ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်

က ပြုံးရွှင်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကို မေးလျှောက်သည်တွင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ချစ်သားအာနန္ဒာ……ဤသတို့သမီးသည် ဤမှယောမို့ ဆုပ်သုံးခုတို့ကို လှူဒါန်းရသော ကောင်းမှု(= ပဌမ ဇောစေတနာ)အာနန္ဒာဘော်ကြောင့် ဤယနေ့ပင်လျှင် ကောသလ မင်းကြီး၏ မိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု ပြုံးတော်မူခြင်း ၏ အကြောင်းကို အရှင်အာနန္ဒာအား ဖြေကြားတော်မူ၏။

မလ္လိကာ သတို့သမီးသည်လည်း ထိုစကားကို ကြားသိဝမ်း မြောက်ကာ ပန်းခြံသို့ အဖော်သတို့သမီးများနှင့် အတူတကွ သွား ရောက်လေ၏။ ထိုနေ့၌ပင် ကောသလမင်းကြီးသည် တူတော် အဇာတသတ်မင်းနှင့် စစ်ပြိုင်ကြရာ စစ်ရှုံးသဖြင့် ထွက်ပြေး တိမ်း ရှောင်ကာ မြင်းကိုစီး၍ လာလတ်သည်တွင် မလ္လိကာသတို့သမီး သီဆိုသော သီချင်းသံကိုကြား၍ တပ်နှစ်သက်သော စိတ်ရှိလျက် စီးတော်မြင်းကို ထိုပန်းခြံသို့ ရှေးရှုနှင့်လေ၏။ အဖော်သတို့သမီး များသည် မင်းကြီးကို မြင်၍ ကြောက်လန့်ကြကာ တိမ်းရှောင် ပုန်းအောင်းကြသော်လည်း မလ္လိကာ သတို့သမီးသည်ကား မိဖုရားကြီးဖြစ်မည့် ဘုန်းကံပါရှိသူဖြစ်၍ မတိမ်းရှောင် မပုန်း အောင်းပဲ ရဲတင်းစွာလာလတ်၍ မြင်း၏ဇက်ကြီးကို ဆီးကြိုဆွဲယူ လေ၏။

ကောသလမင်းကြီးသည် မြင်းကျောက်ကုန်း၌ ထိုင်နေရင်း ကပင်“ကာမပိုင်အရှင်သခင် လင်ယောက်ျားရှိသလော၊ မရှိဘူး လော”ဟု မေးတော်မူ၍ ကာမပိုင်အရှင်သခင် လင်ယောက်ျား မရှိသူဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိပြီးသော် မြင်းမှသက်ဆင်း၍ လေ၊ နေပူ တို့ဖြင့် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်လှရကား မလ္လိကာ၏ ရင်ခွင်၌ လျောင်း စက်ကာ တခဏမျှ အပန်းဖြေပြီးလျှင် မလ္လိကာသတို့သမီးကို မြင်း ကျောက်ကုန်းထက်သို့ တင်ဆောင်၍ စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်း မြီရံလျက် မြို့တော်သို့ ဝင်တော်မူပြီးသော် မလ္လိကာကို မိဖုရားသို့ ပို့စေတော်မူလေ၏။ ညနေချမ်းအချိန်၌ မိဖုရားကြီးတို့ စီးသော ယာဉ်တော်ကို လွှတ်၍ ကြီးစွာသော အဆောင်အယောင် အခမ်း အနားဖြင့် မိဖုရားမှ တခမ်းတနားဆောင်ယူခဲ့ကာ ရတနာအစု

ရတနာ] ကောသလမဇ္ဈိကာနှင့် ဗန္ဓုလမဇ္ဈိကာတို့အကြောင်း ၄၇

အပုံပေါ်၌ထား၍ အဘိသိက်ရေချမ်း သွန်းဖျန်းတော်မူပြီးလျှင် မိဖုရားကြီးအဖြစ် တင်မြှောက်လေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ မဇ္ဈိကာသည် မင်းကြီးအလွန်တရာချစ်မြတ်နိုးအပ်သည့် မိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်လာလေသည်။ ။ (ဤအကြောင်း အရာများကို ဇာတ်အဋ္ဌကထာ တတိယအုပ် သတ္တကနိပါတ် ၁၀-ကုမ္မာသပိဏ္ဍိဇာတ် အဖွင့် စာမျက်နှာ ၃၀၄-မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သည်)။

ဤသို့လျှင် ကောသလမင်းကြီး၏ မိဖုရား မဇ္ဈိကာသည် ပန်းသည်ကြီး၏ သမီးဖြစ်လေသည်။ ဗန္ဓုလစစ်သေနာပတိကတော် မဇ္ဈိကာသည် ကုသိနာရုံပြည် မလ္လမင်းတဦး၏ သမီးတော်ဖြစ်လေသည်။

ဤကား ကောသလမဇ္ဈိကာနှင့် ဗန္ဓုလမဇ္ဈိကာတို့အကြောင်းတည်း။

ဤတွင် အခဏ်း ၃၀-ပြီး၏။